

POMÁZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2013 Pomáz, Kossuth Lajos utca 23-25. Telefon: (26) 814-300 Fax: (26) 325-640 E-mail: pomaz@pomaz.hu honlap: www.pomaz.hu
Ügyfélfogadási idő: Hétfőn 13-17-ig, Szerdán 8-12-ig és 13-16-ig, Pénteken 8-12-ig. Az ügyintézés helye: 2013 Pomáz, Kossuth Lajos utca 23.

ELŐTERJESZTÉS

Pomáz Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Program (2018-2023) elfogadásához

Pomáz Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2018. szeptember 12. napi ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Pomáz Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban 2018. évben rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira, civilszervezeteire és a jogszabályban előírt felülvizsgálatokat elvégzi.

A Kulturális és Sport Bizottság és a Szociális és Egészségügyi Bizottság 2018. szeptember 11. napján tárgyalja és véleményezi Pomáz Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programját.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet a Pomáz Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programját (2018-2023) elfogadni szíveskedjenek.

Tisztelettel:

Vicsi László

Polgármester

Pomáz, 2018. augusztus 30.

Határozati javaslat:

Pomáz Város Önkormányzatának Képviselő-testülete ..... szavazattal úgy határozott, hogy Pomáz Város Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programját (2018-2023) elfogadja.

Felelős: Vicsi László polgármester

Határidő: azonnal

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Pomáz Város Önkormányzata

Pomáz, 2018. június 20.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
Pomáz bemutatása	5
Címerünk	6
Gazdasági helyzetkép	7
Társadalmi és demográfiai környezet.....	9
Értékeink és küldetésünk	13
Célok	14
Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja.....	16
A HEP helyzetelemző részének célja	16
A HEP IT célja	17
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP)	17
1. Jogszábályi háttér bemutatása.....	17
2. Stratégiai környezet bemutatása	21
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	24
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	46
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	63
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	69
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	77
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	79
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	86
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	87
1. A HEP IT részletei.....	87
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	87
A beavatkozások megvalósítói	89
Jövőképünk	91
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	92
3. Megvalósítás	97
A megvalósítás előkészítése	97
A megvalósítás folyamata.....	97
Monitoring és visszacsatolás.....	99
Nyilvánosság.....	100
Érvényesülés, módosítás	102
4. Elfogadás módja és dátuma	103

Bevezetés

Az Európai Bizottság 2004. májusában tette közzé az „Esélyegyenlőség és diszkrimináció-mentesség a kibővített Európai Unióban” című Zöld Könyvet, amelyben konzultációra hívta az érintett szervezeteket, szereplőket. Ezek a konzultációk megerősítették azt az álláspontot, amely szerint kiemelkedően fontos mind az esélyegyenlőség, mind a diszkrimináció elleni küzdelem terén megvalósuló közösségi akciók kezdeményezése, beleértve az Európai Unió antidiszkriminációs jogalkotása hatásának maximalizálását. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos törekvéseket az Esélyegyenlőségi Keretstratégia foglalta magába. A 2007-2013 évek közötti időszakra vonatkozó közösségi akcióprogramként megfogalmazott PROGRESS közösségi program az irányadó.

Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit sem lehet önkényesen megfosztani. Magyarország biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politika vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési és egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül. Az Alaptörvény értelmében az emberek bármilyen hátrányos megkülönböztetése szigorúan büntetendő.

Az esélyegyenlőség a társadalom minden tagja számára fontos, alapvető érték. Elérendő cél, hogy megkülönböztetés nélkül mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a jó minőségű szociális és egészségügyi ellátásra, a lakhatási, oktatási és képzési szolgáltatások elérésére, igénybevételére függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal élő, milyen a vallási vagy világnézeti meggyőződése, származása vagy anyagi helyzete.

Az egyenlő bánásmód követelményeinek érvényesülése és az esélyegyenlőség előmozdítása az Európai Unió és a hazai társadalom elvárása. Az Országgyűlés elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, valamint kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami feladat.

Az Alaptörvény idevonatkozó rendelkezésére, Magyarország nemzetközi kötelezettségeire és az európai közösségi jog vívmányaira tekintettel az Országgyűlés megalkotta az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt.

E törvény célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítését.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Pomáz Város Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés a 2013. évben kiadott és megalapozott Esélyegyenlőségi Program továbbfejlesztése.

1. számú ábra: Pomáz város

Forrás:

https://www.google.hu/search?q=pom%C3%A1z&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjJifmvNXbAhUCDJoKHSq2DAAQ_AUIDCgD&biw=1920&bih=908#imgrc=ljEFVTYuZSd1bM:

Pomáz bemutatása

Pomáz 49 km² területen fekszik gazdag történelmi és természeti környezetben, a Duna menti síkság és a Pilis és a Visegrádi hegység találkozásánál fekvő Dera patak völgyében. Annak ellenére, hogy földrajzilag a Dunakanyar kistájhoz sorolják, 900 éves írásos történelme során mindig a pilisi kistáj központjának számított.

Jelenleg is a „Pilis kapuja”-ként definiálják. Bármerre nézünk, a történelem köszön vissza minden hegyünkről, völgyünkről.

A bronzkorban jelentős telepek lehettek. A római korban egységes település nem ismert, szétszórt villa rustica-k jelzik az ókori Róma kultúrájának jelenlétét. Ekkor virágzó villagazdaságok működtek, a jól művelhető teraszok különösen alkalmasak voltak szőlő és gyümölcsstermesztésre. A Kr.u., a IV.sz végétől szarmata, jazig törzsek, majd a század utolsó évtizedében a hunok érkeztek a Kárpát-medencébe, így a vidékünkre is. A honfoglaló magyarok a Pomázhoz közeli megyeri réven (Békásmegyér) keltek át a Dunán. A jelenlegi Pomáz területén a magyar honfoglaláskor gyér szláv népesség lakott. A honfoglalók lassan áttértek a nomád állattenyésztésről a telepedést kívánó mezőgazdálkodásra és ehhez a megmaradt római épületeket, illetve azok egyes részeit használták fel.

Pomázt név szerint először 1138-ban említi oklevél (Pomac). A középkorban a jelenlegi Pomáz területén több kisebb falut jegyeztek, melyek ma is azonosíthatók egyes mai településrészekkel. A község életét megtöri a mindent elpusztító török hódítás, különböző török tisztségviselők birtokolták a pomázi határt. Az első török adóösszeírás (1546) még csupa magyar nevet említ, 1685-re a falu lakatlan. 1690-ben, a török utáni első összeírás alkalmával Pomázt már ismét lakott helyként vették számításba, ebben az időben szerbek érkeztek vidékünkre (Szentendre, Budakalász, Pomáz, Csobánka) és telepedtek le itt. Időközben a felvidékről szlovák, dél-Németországból német nyelvű lakosság is érkezett. A falu lassan újraéledt. Ez az újraéledés több módon, több hullámban zajlott le. Visszaszállingóztak régi családok, egy 1728-ból való összeírásban meghatottan olvashatjuk, hogy 26 család, "örökös régiknek maradéki, kiknek elei az török időkben is itt laktak", jobbágycsaládként visszajöttek Pomázra. A XVIII. században épül a Wattay-Teleki kastély, nagyszerű kétemeletes pincéje igazolja, hogy egykoron jelentős volt a szőlőtermesztés. Teleki József a reformkori tudós, itt írta történelmi munkáit. Az épületet a grófi család az I. világháború után hadiárвахáz céljára elajándékozta. A kastély hosszú ideig gyermekvédelmi intézményként funkcionált, jelenleg kulturális intézmény. 1849 októberében bevezetett „ideiglenes közigazgatási rendezet” a megyét 17 járásra osztotta fel, ekkor Pomáz a szentendrei járáshoz tartozott, lakosainak száma 3209 fő volt. A falu fejlődésében jelentős tényező volt az 1888. augusztus 17-én átadott gőzüzemű helyi érdekű vasúti közlekedés. A térségi szerepet erősítette a Szentendrét Budapesttel

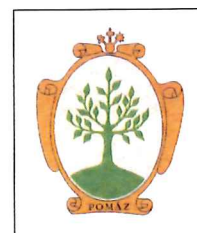
összekötő helyi érdekű vasút, ami bekapcsolta Pomázt a főváros vérkeringésébe. Pomáz a térség gazdasági központjává vált. Gazdasági ereje főként a szőlő- és gyümölcsstermesztés volt, a jó megélhetés iparosokat és kereskedőket vonzott a vidékre. 1896-ban a település, járás székhely lett, főszolgabírói hivatal és csendőrlaktanya létesült. A járáshoz 19 település tartozott. A közigazgatásban betöltött szerep együtt járt a polgárosodással, városiasodással. 1901-ben megépült az első állami iskola, amely 8 tanerővel kezdte meg működését. 1921-ben kezdődik meg a település villamosítása, melynek hatására kismértékű iparosodás kezdődik, szövőgyár épül és számos kisüzem. Parcellázások kezdődtek, nyaralók épültek.

Pomáz térségi közigazgatási szerepét 1942-ben elveszítette, ennek ellenére térségi központi funkciója töretlen volt. Az 1946-os éveket követően jellemző a termelő szövetkezetek, állami vállalatok megalakulása, számuk gyarapodása, melyek mára megszűntek, vagy csak kis létszámú, leépített egységei működnek. 1970-ben a település nagyközség lett, már ekkor kedvelt agglomerációs település, a városi rangot 2000-ben kapta meg. A település vonzerejét jelzi, hogy lélekszáma évente mintegy 300-400 fővel gyarapodott, térségi szerepe erősödött, infrastruktúrája fejlődött.¹

Az egykori bogyós- és egyéb gyümölcs-kertkultúra, mint megélhetési forrás megszűnt, de legalábbis jelentéktelenné zsugorodott, de a helyi, szenvedélybetegek rehabilitációjával foglalkozó intézmény mezőgazdasági tábláin megmaradt. Cseresznye, meggy, barack, alma, körte stb. érés idején kedvelt célpont a budapesti és környékbeli lakosok számára Pomáz.

Címerünk

Pomáz Város Önkormányzata alakulását követően címerét választott egy arany keretbe foglalt ezüst alapú pajzsot, melyen gyümölcsfa motívum szimbolizálja a település gyümölcshöz való kötődését, ágaival megjeleníti a településen élő öt nemzetiséget (magyar, szerb, német, cigány, szlovák).²

2. számú ábra: Pomáz címere

Forrás: <http://www.nemzetjelkepek.hu/onkormanyzat-pomaz.shtml>

¹ <http://www.pomaz.hu/varosunkrol>

² Pomáz városossá nyilvánításának kezdeményezése 2000

Gazdasági helyzetkép

A hatvanas évek végén a település keleti szélén, a lakóterületektől jól elkülönülő, de nagyon jó közlekedési adottságokkal rendelkező ipartelep alakult ki. A legjelentősebb megtelepülő vállalatok az ICO Írószer Szövetkezet és a MŰÁRT. Elkészült az Elektromos Művek Transzformátorállomása, mely a környező településeken túl, Pilisvörösvár és Dorog környékét is ellátja transzformált elektromos energiával.

A kilencvenes évek végén Pomázon működő szövetkezetek, nagyvállalatok elvesztették piaci monopóliumukat. Többségük a piaci körülményeknek megfelelően átalakult, de néhányuk helyére új vállalkozások, új cégek telepedtek jelentek meg.³

Pomáz vállalkozási aktivitása országos viszonylatban is jó. Főleg a terciér ágazat térhódítása figyelhető meg. A jogi személyiségű társaságok magas száma, illetve az ipari vállalkozások 20 %-os részaránya a helyi gazdaságot erősítik. Napjainkban lehet érezni a gazdasági válság hatását, sok vállalkozás megszűnik.

A foglalkoztatottak főleg településünkről, Pilisszentkeresztről, Csobánkáról, Szentendréről, Budakalászról és Budapestről járnak hozzánk dolgozni. A pomázi vállalkozások a helyi lakosokat részesítik előnyben a szaktudás mellett. A munkanélküliségi ráta az országos átlagnál sokkal jobb.

Településünkön több mint 1400 db működő gazdasági vállalkozás található Pomáz városában, a teljesség igénye nélkül felsorolásuk a következő:

ICO ZRt.	T-Markt KFT	E.R.C. Kft.
Hungagent Rt.	Vaizer KFT	Zsalu Kft
SAX Kft.	Rákos-Kara- Kft	Eurogate 2000 Kft.
Domoelektro Kft.	Magyar Telekom NyRt	Stern Film Stúdió Kft.
Euro Irodaszergyártó Kft.	Petrov és Társa Zrt.	Telenor Magyarország Zrt.
ZSALU Kft.	Büféáru Expressz Kft.	Galóca BT.
Batz Hungary KFT	Hart-Technik Kft.	SAX Kft.
Zimankó KFT	Balogh Kft.	Plastoplan Polymer Kft.
ELMŰ-ÉMÁSZ	MAN-LIFT Kft.	MNT Systems Kft.

³ Pomáz városossá nyilvánításának kezdeményezése 2000

Energiasz. Zrt.	K & H Bank Zrt	Vodafone Magyarország Zrt.
ELMŰ Hálózati Elosztó Kft.	Tigáz Zrt.	BIOLAB Zrt.
Giusi Kft.	Lahra Kft.	Tigáz-Dso Kft.
OTP Bank NyRT.	KG. Rákos Kft.	Argomatic Kft.
NKM Földgázszolgáltató Zrt.	Magyar Posta Zrt.	Piliscsoport Nagyker. Zrt.
SPAR Magyarország Ker. Kft	Mobil-Elektrik Kft.	Pezsu Közmű Kft.
Piccanteria Gasztronómiai Kft.	Pannon-Protect Kft.	Interdist Kft.
Infrakont Kft.	István Király Gyógysz. Bt.	Fórizs Fuvar Kft.
Kalács Kft.	Szavaker Kft.	DM Drogerie Market Kft.
Kőhegy Patika Bt.	Toscan Bau Kft.	COP Rendszertechnika Kft.
Jég-Pék Kft.	XL 2.0 Vagyonkezelő Kft.	OVI Kertrendészet Kft
Docu Depo Krt.	T-Market Szakáruház	BL Plaszt Kft.
Budapesti Elektromos Művek	Fernox Kft.	MO-MI Bau Bt.
Indepack Magyarország Kft.	Lawand Mérnökiroda Kft.	Car Contact Kft.
Med-Plast 2000 Hungary Kft.	Robox Kft.	Danubent Invest Kft.
Novin Bt.	Haskela Kft.	Natur-Food Kft.
Adimex-Multiprofil Kft.	IFJ Malárik Kft.	Phronészisz Bt.
Műárt Projekt Kft.	Harholvill Kft.	Terv-N Kft.
Systo Kft.	Zerotime Services Kft.	Trabzon Kft.
Baut Szállító és Szolgáltató Kft.	Lion Clean Kft.	Hungagent Zrt.

Ambíció Kft.	NGT Hungária Kft.	Útikalauz Kft.
NGT Hungária Kft.	City-Trans Kft.	Pogárdi Kert Kft.
NGT Hungária Kft.	T-Markt Eszközök Kft.	FBS Hungary Kft.
MLF Productions Kft.	Energy Power Kft.	Archaikon Bt.
SOSO Bt.	Futurus Műhely Kft.	Dobai Hidraulika Kft.
Heidmall Seyurity Kft.	Panoráma Design Kft.	Sanitaria Kft.
HC Online Kft.	Dardi-Pék Kft.	Sánbet Trade Kft.
Fester Bútor Kft.	Scanimpex Kft.	Telco Trens Consulting Kft.
Porticus Via Kft.	Adeko Kft.	Pro-Pharmaciae Kft.
Mészi Autó Bt.	BNP-Trans Kft.	Colorful Kft.
Renta Plusz Kft.		

Társadalmi és demográfiai környezet

A török hódoltság a császári udvarnak és a földesuraknak egyaránt érdeke volt, hogy a gyéren lakott falvakat új lakókkal népesítsék be. A visszaszivárgó őslakosok után 1690-ben szerbek, majd németek és szlovákok, Németországból és Lengyelországból pedig zsidó családok telepedtek le.

Pomázt a múlt század utolsó negyedében nemcsak a vasút kötötte össze Budapesttel és az ország más részeivel, hanem már működött a faluban állandó posta, távíró és távbeszélő hivatal is. Jelentős volt a polgárság létszáma, virágzott a közélet. Sportegyesület, Iparos kör, zenekarok alakultak. A HÉV-nek és a gyönyörű fekvésnek köszönhetően továbbra is a turisták kedvelt célpontja volt Pomáz.

A gyorsan növekvő népességszám általában bevándorlást, jelentős számú új beköltözőt takar. Pomáz az egyik legkedveltebb agglomerációs település:

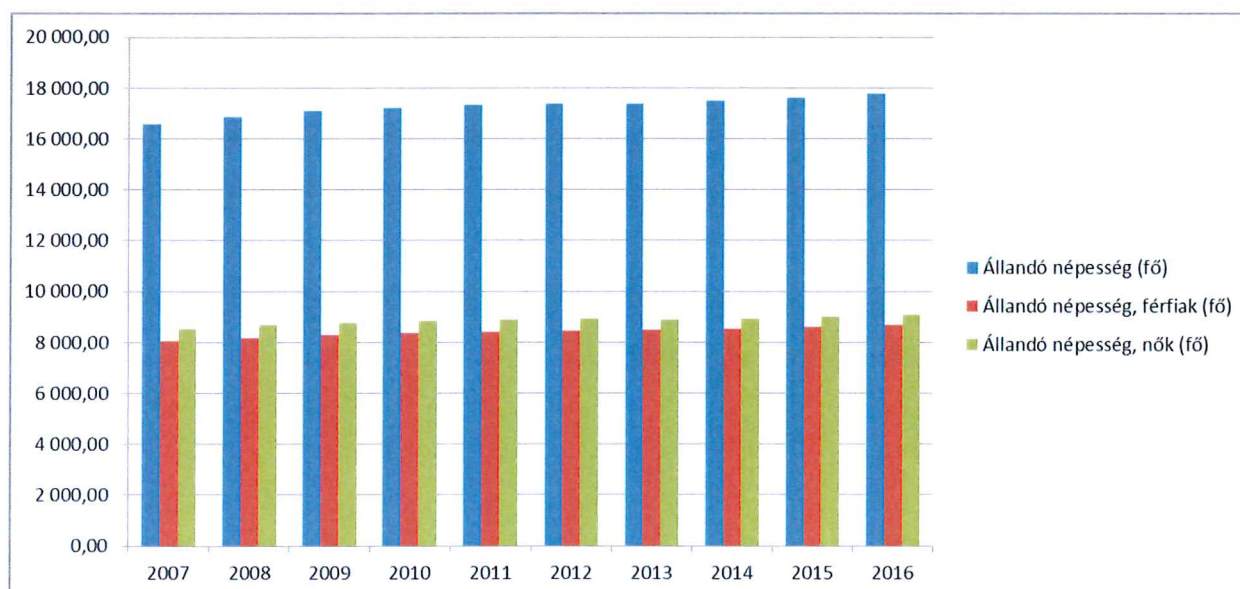
1. számú táblázat: Pomáz Város népességi adatok 2014-2018.

Pomáz Város népességi adatok 2014-2018.					
	Összlakosság	0-14 éves		65 év feletti	
2014	17123	1479	2836	1130	2721
		1357		1591	
2015	17232	1493	2847	1165	2798
		1354		1633	
2016	17348	1519	2871	1217	2900
		1352		1683	
2017	17328	1520	2881	1235	2979
		1361		1744	
2018	17640	1521	2894	1214	2939
		1373		1725	

A fenti táblázat adatai esetében a kék szín a férfiakra vonatkozó adatokat jelöli, a piros pedig a nőkre jellemző adatokat.

Az utóbbi években jellemző, hogy a lakosság száma 2007-től folyamatosan nő. Nemi megoszlás tekintetében a nők száma évről évre magasabb, mint a férfiaké.

3. számú ábra: Népességi adatok 2007-2016 között

A 2016. évi adatok alapján a korosztály szerinti megoszlás alapján Pomázon a legnagyobb számban a 18-59 év közötti férfiak és nők képviselik magukat, majd őket követik a 60-64 között élők.

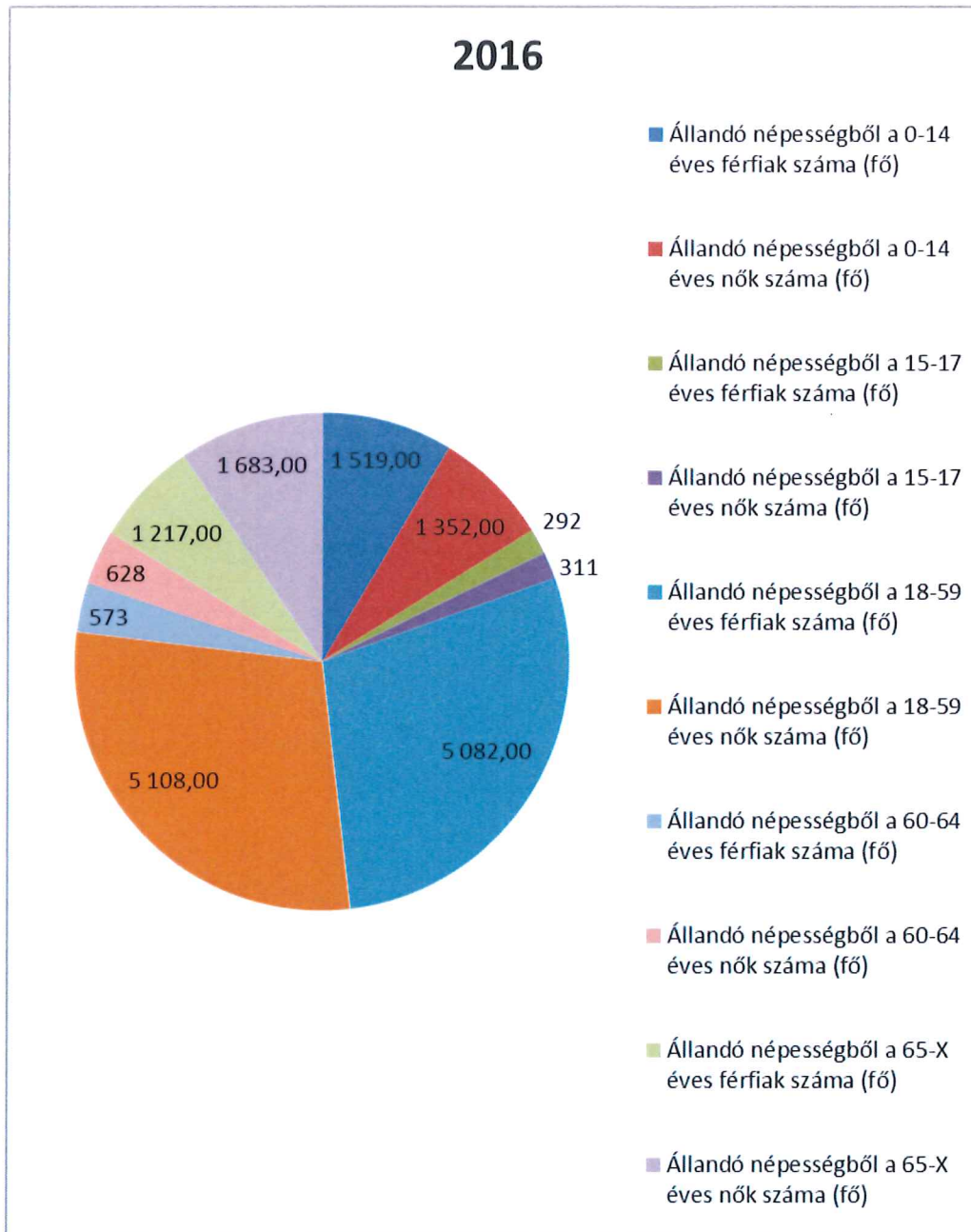
A településre természetesen nem csak a pillanatnyi népességszám a jellemző, hiszen ez csak egy adott idő állapotát mutatja. A természetes szaporulat Pomázon az országos tendenciától eltérést mutat. Biztató növekvő tendenciát mutat a születések száma, így nőtt az utóbbi években a 0-14 év közötti korosztály népessége. (1.sz és 2.sz. táblázat)

2. számú táblázat: Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	167	136	31
2009	184	125	59
2010	170	134	36
2011	165	170	-5
2012	157	143	14
2012	157	143	14
2013	155	168	13
2014	147	135	-12
2015	157	192	34
2016	129	166	37

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2016

4. számú ábra: Népeségi adatok 2016

A növekvő születési szám magával vonja az utolsó mért adatok alapján, hogy kedvezőbb a város mutatója a korcsoportos megoszlások tekintetében jellemző átlagos országos adatoknál.

A munkaképes korúak „fiatalodása” azt jelenti, hogy településünk gazdasági aktivitása hosszabb távon tovább erősödik, amely fokozza Pomáz népességmegtartó képességét.

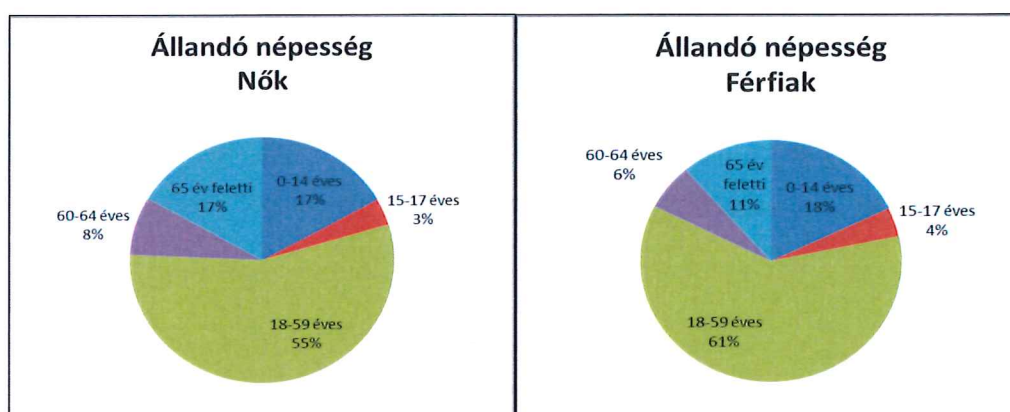
3. számú táblázat: Állandó népesség 2018.

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	8903	8425	17328	51%	49%
0-14 éves	1392	1502	2894	48%	52%
15-17 éves	292	329	621	47%	53%
18-59 éves	4575	5119	9694	47%	53%
60-64 éves	635	519	1154	55%	45%
65 év feletti	1371	956	2327	59%	41%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A demográfiai mutatók közül az 5. számú ábra szemlélteti a nemi megoszlás tekintetében jellemző életkori övezeteket.

5. számú ábra: Népeségi adatok

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink és küldetésünk

Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség elmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31.§ értelmében a község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell

venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A helyi esélyegyenlőségi programot a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által meghatározott részletes szabályok alapján kell elkészíteni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

Az esélyegyenlőség a társadalom számára fontos érték, melynek megléte elősegíti, hogy mindenkinek esélye legyen hozzájutni a jó minőségű szolgáltatásokhoz az élet minden területén függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Pomáz Város Önkormányzata döntésein keresztül fejezi ki az esélyegyenlőség iránti elkötelezettségét, az Önkormányzata terveinek, projektjeinek kidolgozása, a lakosság életminőségének javítása célzó tevékenysége megvalósítása során mindent megtesz annak érdekében, hogy bevonja az érintett partnereket, azok képviselőit, elősegítve ezzel a település lakóinak esélyegyenlőséggel kapcsolatos szemlélet formálását.

Pomáz Város Önkormányzata e dokumentum által is deklarált legfontosabb küldetése az esélyegyenlőség biztosítása a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára, a hátrányos megkülönböztetés megszüntetése és az összetartó szolidáris társadalom megerősítése.

Célok

Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke. A program célja, hogy Pomáz város minden lakója számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa különösen a hátrányos helyzetű polgárok számára a jog- és esélyegyenlőséget az élet minden területén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatás, a munkavállalás, valamint a társadalmi élet, sport, kultúra és szabadidős tevékenységek területén egyaránt.

Pomáz Város Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programjának célja a 2003. évi CXXV. törvény előírásainak figyelembevételével, a helyi viszonyokhoz igazodó, a hátrányos helyzetben élő

állampolgárokat segítő, támogató feladatok megszervezése, ütemezése, az eddig jól bevált hagyományok megerősítésével és megtartásával.

Az esélyegyenlőségi programnak a város területén élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi közösséget célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Pomáz városban az esélyegyenlőségi intézkedések hátrányos társadalmi csoportjai – a jogszabályi keretekhez igazodva – a nők, a romák, a fogyatékkal élők, a hátrányos vagy halmozottan hátrányos gyermekek és az idősek.

Az esélyegyenlőségi program elkészítésének kiindulópontja a helyzet megismerése, a problémák feltárása.

A helyzetelemzés célja annak megállapítása, hogy a városban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi mutatókkal rendelkeznek, és ezek alapján a város milyen esélyegyenlőségi problémákkal küzd.

A helyzetelemzés alapján készített esélyegyenlőségi program célja olyan intézkedések tervezése, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra megoldásokat nyújtanak.

Az esélyegyenlőségi programnak kiemelt figyelmet kell fordítania:

- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében,
- a megfelelő pénzbeli- és természetbeni juttatásokhoz valamint a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítására,
- a nevelés, oktatás területén a szegregáció megelőzésére,
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására,
- a munkaerő-piaci szegregáció visszaszorítására, a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésére, foglalkoztatási esélyeik javítására,
- a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítésére a döntéshozatalban, a közügyek irányításában.

Az esélyegyenlőségi biztosításával összefüggő alapelvek:

- Megkülönböztetés tilalma, egyenlő bánásmód elve
- Az emberi méltóság tiszteletben tartása
- Szolidaritás
- Méltányosság és rugalmas ellátás

A végrehajthatóság érdekében a tervezett intézkedések lehetséges forrásait is be kell mutatni. Továbbá az Önkormányzatnak gondoskodnia szükséges az esélyegyenlőségi program és az egyéb fejlesztési tervek, koncepciók összhangjáról. Az esélyegyenlőség eszméjének egyre mélyebb és szélesebb körű társadalmi tudatosulása következtében Pomáz Város Önkormányzata a következőkben felvázolt esélyegyenlőségi programot alkotja meg, melyet öt évre kell tervezni. Időarányos megvalósulását, illetve a helyzetelemzésben feltártak esetleges megváltozását két évente át kell tekinteni, és felül kell vizsgálni.

Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Pomáz Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén, a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Pomáz Város Önkormányzatának elsődleges célja számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Kormányrendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célja a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célja meghatározni azon csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Pomáz Város Önkormányzatának célja a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából, továbbá meg kell határozni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Pomáz Város Önkormányzata célként határozza meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

- Magyarország Alaptörvénye
- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről szóló 2003.CXXV törvény elismeri, hogy minden ember egyenlő méltóságú személyként kell, hogy éljen és a hátrányos megkülönböztetésre jogvédelmet biztosít.

A törvény kimondja az esélyegyenlőség megteremtésében az állami köztelezettséget, mely az önkormányzatokra és annak intézményeire is egyaránt kiterjed.

A törvényértelmében a települési önkormányzat helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, amelyben elemzi a településen hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét segítő célokat, kiemelt figyelmet fordítva lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre.

1.2

- A 321/2011. (XII. 27.) Korm. Rendelet „a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szerint a Kormány az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 64/B. §

(1)–(3) bekezdésben kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (3) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. A helyi esélyegyenlőségi program

1. § (1) A települési önkormányzat által készített helyi esélyegyenlőségi program helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll.

(2) A helyzetelemzésben meg kell határozni a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők teljes lakossághoz viszonyított képzettségi, lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit, az adott település esélyegyenlőségi problémáit.

(3) A települési önkormányzat a helyzetelemzés elkészítése során felhasználja a kormányhivatalok és szakigazgatási szerveik, a település, a többcélú kistérségi társulás, a megye, illetve szükség szerint a Központi Statisztikai Hivatal rendelkezésére álló nyilvántartások hátrányos helyzetű társadalmi csoportokra vonatkozó aktuális anonimizált adatait.

(4) Az intézkedési tervben meg kell határozni, hogy a helyzetelemzésben feltárt esélyegyenlőségi problémák felszámolása érdekében milyen beavatkozásokra, intézkedésekre van szükség.

2. A 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól alapján

1. § (1) A települési önkormányzat a helyi esélyegyenlőségi program helyzetelemzését a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (2) bekezdésében előírt célcsoportokra és esélyegyenlőségi területekre vonatkozó, a Korm. rendelet 1. § (3) bekezdése szerinti adatok felhasználásával készíti el az 1. mellékletben meghatározott, egységesen rendelkezésre álló, valamint a helyi szinten rendelkezésre álló statisztikai mutatók, anonimizált adatok alapul vételével.

(2) A helyzetelemzésben – a Korm. rendelet 4. §-a szerinti szempontrendszer alapján – a 2. mellékletben meghatározott tartalmi elemeknek megfelelően a települési önkormányzat megvizsgálja a település esélyegyenlőségi helyzetét és problémáit. A települési önkormányzat az esélyegyenlőségi problémák vizsgálatához további – a helyi sajátosságok bemutatását segítő – tartalmi elemeket is meghatározhat.

2. § (1) A települési önkormányzat a helyzetelemzés alapján a Korm. rendelet 5. §-ának megfelelő, öt évre szóló intézkedési tervet készít a 3. mellékletben meghatározott forma szerint.

(2) Az intézkedési tervben a helyzetelemzés következtetései alapján feltárt problémákhoz kapcsolódóan kell meghatározni a helyi esélyegyenlőségi program céljait, valamint az azok elérését szolgáló intézkedéseket.

(3) Az intézkedési tervben gondoskodni kell a települési önkormányzatra vonatkozó további fejlesztési tervek, koncepciók, programok és a helyi esélyegyenlőségi program célkitűzéseinek összhangjáról, különös tekintettel a közoktatási esélyegyenlőségi tervre és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseire.

(4) Az intézkedési tervben esélyegyenlőségi területenként kell bemutatni az intézkedéseket, azok elvárt eredményeit, fenntarthatóságát, és a végrehajtáshoz szükséges erőforrásokat, valamint a végrehajtás ütemezését és felelősét.

A helyi szabályozás tekintetében Pomáz Város Önkormányzata a helyi rendeleteiben szabályozott módon biztosítja a rászorultaknak pénzbeli és természetbeni az ellátások különböző formáit.

Az 1993.évi III. törvény a Szociális igazgatásról és ellátásról szóló törvényi kötelezettségének az önkormányzat maradéktalanul eleget tesz.

Tehát a helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva az alábbi szabályozó dokumentumokra:
- 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról (továbbiakban: Flt.)
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.)
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről (továbbiakban: Eütv.)
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló (továbbiakban: Gyvt.)
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- 2011. évi CVI. törvény a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről szóló (továbbiakban: Nkntv.)

- 2011. évi CLXXXIX. törvény a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló (továbbiakban: Möt.)
- 2015. évi VIII. törvény a területi államigazgatási szervezetrendszer átalakításával összefüggő egyes törvények módosításáról (A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosítása)
- Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. Törvény
- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

1.3 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Fontos megemlíteni azokat a koncepciókat, programokat, terveket, melyek - amellet, hogy egy-egy szektor célkitűzéseit és terveit határozzák meg – mégis szervesen és elválaszthatatlanul kapcsolódnak az esélyegyenlőség kérdésköréhez. A Képviselő-testület a rendelet alkotási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat is érvényre juttatja. A helyi rendeletek célja a törvényi előírásokon túl, hogy Pomáz városában olyan támogatási rendszer működjön, mely a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgálnak.

Jelenleg érvényben lévő koncepciók, programok, tervek:

- A településfejlesztés irányának és alapelveinek meghatározása Pomáz új településrendezési tervének megalapozására
- 15/2015.(V.20.) sz. rendelet Az Önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás célú helyiségek bérbeadásának, elidegenítésének feltételeiről
- Pomáz Város Környezetvédelmi programja
- 7/2012.(III.28.) rendelet A háziorvosi körzetekről
- Közérdekű adatok közzétételi kötelezettségének teljesítéséről.
- Pomáz Város Önkormányzat Informatikai stratégia 2012-2015. évekre
- Pomáz Város Polgármesteri Hivatal informatikai biztonsági szabályzata
- Pomáz Város Polgármesteri Hivatal ellenőrzési nyomvonal

- Pomáz Város Polgármesteri Hivatal Adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzat
- Polgármesteri Program 2014-2019.
- Pomáz Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2015-2019.
- Pomáz Város Szociális Tervezési Konceptiójának Megújítása 2015.
- Pomáz Város Kulturális Konceptiója 2016-2021.
- Pomáz Város Önkormányzata Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzata (aktualizálva: 2017. március hó)
- Pomáz Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1 / 2015. (II.11.) önkormányzati rendelete a települési támogatásokról és egyes szociális ellátásokról

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Pomáz Város Önkormányzat programjai, koncepciói saját területükre vonatkozóan határozzák meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat és intézkedéseket.

A Pomáz Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1 / 2015. (II.11.) önkormányzati rendelete a települési támogatásokról és egyes szociális ellátásokról rendelkezik. A rendelet tartalmát Pomáz Város Önkormányzat Képviselő-testülete évente fogadja el.

A 2017. évi adatokra az alábbiak jellemzők:

Települési fűtési támogatás (2016. évi II. részlet 15.000.-)	283 fő	4.245.000.-Ft
Fűtési támogatás év végi (30.000.-Ft)	300 fő	8.970.000.-Ft
Természetben adott tűzifa	6 fő	168.630.-Ft
Összesen:	589 fő	13.380.630.-Ft
Települési egyszeri támogatás (10.000.-Ft-ig)	181 fő	1.165.000.-Ft
Települési rendkívüli támogatás (50.000.-Ft-ig)	91 fő	2.955.000.-Ft
Települési rendszeres támogatás (Bizottsági)	3 fő	560.000.-Ft
Települési rendszeres támogatás (gyógyszer, bizottsági)	6 fő	539.000.-Ft
Települési beteggondozási támogatás (bizottság)	6 fő	1.428.000.-Ft
Temetési támogatás	54 fő	2.700.000.-Ft
	Összesen:	22.730.630.-Ft
A 2017. évben a köztemetés költsége:		452.241.-Ft
Rászorulóknak karácsonyi ajándéka, 90 éven felüliek köszöntése és		2.104.991.-Ft
a mikuláscsomagok gyermekek részére		
	Összesen:	25.287.862.-Ft

A 2018. évben a költségvetésben előirányzott szociális támogatások 33.700.000.- forint, melyből a 2018.01.01. -2018.05.15. időszakig 7.826.000.- forint települési támogatásban részesültek már az állampolgárok.

Pomáz Város Önkormányzata Képviselő-testületének többször módosított 1/2015. (II.11.) önkormányzati rendelete a települési támogatásokról és egyes szociális ellátásokról határozza meg a település által nyújtott szociális ellátásokat.

(Forrás: belső adatok)

Pomáz Város Önkormányzata által nyújtott szociális ellátások

- (1) A szociális rászorultságtól függő ellátások formái:
  - a) pénzübeli támogatások,
  - b) természetbeni támogatások.
- (2) A szociális rászorultságtól függő pénzübeli települési támogatás formái:
  - a) Átmeneti települési támogatás
  - b) Fűtési támogatás
  - c) Beteggondozási támogatás
  - d) Temetési támogatás.
- (3) A természetben nyújtott szociális ellátások formái:
  - a) köztemetés,
  - b) természetben adott települési támogatás,
  - c) térítésidő átvállalása.
  - d) szünidei gyermekétkeztetés

Személyes gondoskodást nyújtó ellátások:

- a) gyermekek napközbeni ellátása
- b) nappali ellátást nyújtó támogatások:
  - szociális étkeztetés,
  - házi segítségnyújtás,
  - idősek klubja,
  - családsegítés.

Átmeneti támogatást állapíthat meg átruházott hatáskörben az Sztv. 7.§ (1) bekezdése szerint

- a) a Jegyző évente két alkalommal, maximum 10.000.- forint összegig ,

- b) a Polgármester rendkívüli esetekben vagy a szociális helyzetromlást, létfenntartást veszélyeztető élethelyzet bekövetkezése esetén maximum 50.000.- forint összegig,
- c) átruházott hatáskörben a Szociális és Egészségügyi Bizottság rendkívüli esetben 100.000.- forint összegig.

Városban kiemelkedő a fűtési támogatás összege, melyet a fával, szénnel, gázzal, árammal fűtő családok vehetnek igénybe.

Fűtési támogatás:

- 1) Évente 45.000.- forint fűtési támogatás állapítható meg annak a családnak, ahol a családban az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének háromszorosát, egyedül élő esetén négyszeresét nem haladja meg.
- 2) Fűtési támogatási kérelem évente egyszer, október vagy november hónapban nyújtható be. A megállapított fűtési támogatás két részletben kell folyósítani a jogosult részére a megállapított összegből 30.000.- forintot a jogosultság megállapításakor, másik felét 15.000.- forintot a megállapítást követő év február 10. napjáig.

Az önkormányzati lakáspolitikai jövőbeli célkitűzéseiről és feladatairól 15/2015.(V.20.) sz. rendelete az Önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás célú helyiségek bérbeadásának, elidegenítésének feltételeiről szóló rendelet rendelkezik.

A településfejlesztés irányának és alapelveinek meghatározása Pomáz új településrendezési tervének megalapozására célja, hogy megfogalmazza a hosszú távú jövőképét és ahhoz igazítsa középtávú fejlesztési céljait.

Pomáz Város Önkormányzata gazdasági programja 2015.-2019. évre meghatározza erre az időszakra az Önkormányzat gazdasági célkitűzéseit.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása során javasolt elsősorban a társulási megállapodásban - többek közt – meghatározott, a társulás által ellátott feladat- és hatáskörökre, a közös fenntartású intézményekre, a társulás szolgáltatásai igénybevételének feltételeire (Isd. Mötv. 93. §).

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásból gyűjtöttük össze, valamint felhasználtuk az ágazati beszámolók adatait is.

3. A „mélyszegénységben” élők, a romák és a nemzetiségek helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedti teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

Magyarországon a mélyszegénységben élők területi elrendeződése nagyjából egybeesik a leghátrányosabb helyzetű kistérségek területével. Ezen térségek leginkább az ország északkeleti részében találhatók; Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Sajó és a Bodrogek közötti területen,

valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Másik fontos térség a Dél-Dunántúl bizonyos részei, úgy, mint az Ormánság, vagy Tolna megyében a Tamási kistérség.

A mélyszegénységből való kitörés rendkívül nehéz, mondhatni lehetetlen. A helyzetüket az is rontja, hogy rendkívüli elszigeteltségben élnek mind társadalmilag, mind gazdaságilag. Ebben nagy szerepe van az infrastruktúra fejletlenségének. Kutatások igazolják, hogy azoknak a településeknek a száma és aránya, ahol a mélyszegénységben élő családok a helyi társadalom többségi csoportját alkotják, megháromszorozódott az elmúlt évtizedben.

Ezeken a településeken az alapvető cél az együtt jelentkező területi és társadalmi hátrányok következményeinek, a szegénység mélyülésének, újratermelődésének és területi terjedésének mérséklése, továbbá a mélyszegénységben élők integrációjának előmozdítása azzal az eszközzel, amelyet a szociális és közösségi munka, a lakosság aktív részvételén alapuló tervezés együtt nyújthat.

Pomáz Város ezen országrészek, települések listájába nem tartozik, itt a mélyszegénység, mint olyan nem létező fogalom.

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján az egyik legsúlyosabb probléma a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása.

A Pomáz városában élő romák létszámára vonatkozóan pontos adat nem áll rendelkezésünkre. A városban 600-800 fő vallja magát romának.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Városunkban tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai:

- az alacsony iskolázottság,
- a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsággal kapcsolatos problémák,
- a társadalmi előítélet jelenléte.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

Pomáz városában a 2010-es évek elején, a gazdasági válság hatására, megnövekedett az álláskereső száma. A legfrissebb adatok alapján a regisztrált álláskeresőkre vonatkozó adatokat a következő táblázat hatalmazza:

4. számú táblázat: Regisztrált álláskeresőkre vonatkozó 2018. évközi adatok

Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	POMÁZ
Férfi	70
Nő	92
Nem	162
ellátás nélkül	78
álláskeresői járadék	30
vállalkozói járadék	
álláskeresői segély I.	
álláskeresői segély II.	
álláskeresői segély III.	30
munkanélküli járadék	
foglalkoztatás helyettesítő támogatás	24
rendszeres szociális segély	
Ellátás	162
Nem pályakezdő álláskereső	158
Pályakezdő álláskereső	4
Pályakezdő	162
megváltozott munkaképességű	4
nem megváltozott munkaképességű	158
Megv. munkaképesség	162
<= 12 hónapja folyamatosan nyilvántartott	109
> 12 hónapja folyamatosan nyilvántartott	53
Folyamatos regisztráció hossza	162
25 év alatt	8
25 - 54 év	97
55 év és felette	57
KSH korcsoport	162
18 év és alatta	0
19 év	
20 - 24 év	8
25 - 29 év	10
35 - 39 év	19
40 - 44 év	21
45 - 49 év	13
50 - 54 év	21

55 - 59 év	19
60 - 62 év	29
62 év felett	9
KSH korcsoport részletes	149
kitöltetlen	
alapfokú	35
középfokú	96
felsőfokú	31
Iskolai végzettségek	162
ált. iskolai végz. nélkül	4
általános iskola	31
szakiskola	9
szakmunkásképző	35
gimnázium	29
szakközépiskola	20
technikum	3
egyetem	12
főiskola	19
Iskolai végzettségek részletes	162
kilépő	0
új belépő	4
ismételten belépő	18
folyamatosan nyilvántartott	140
Beáramlás	162
utolsó jelentkezése <= 6 hó	1
utolsó jelentkezése > 6 hó	2
utolsó jelentkezése > 1 év	6

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Városunkban a lakosságának foglalkoztatottsági helyzete kedvezőbb volt az országos átlagnál, mely abból adódott, hogy Budapest és Szentendre közelsége miatt és a Pomázon működő helyi cégek sok munkahelyet biztosító állami és magáncég működött. A 2017. évi adatok alapján 83 álláskereső férfi és 97 álláskereső nő volt. Megfigyelhető tendencia, hogy az utóbbi évek mindegyikében mind a nők, mind a férfiak között csökkent az álláskeresők aránya. Míg 2014-ben 3,1 és 3% volt mindkét nem tekintetében a munkanélküliek aránya, ez az arány 2017-re 2,1 és 2%-ra redukálódott.

5. számú táblázat: Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	6209	6072	12281	179	2,9%	154	2,5%	333	2,7%
2009	6244	5134	11378	225	3,6%	203	4,0%	428	3,8%
2010	6273	6076	12349	245	3,9%	245	4,0%	490	4,0%

2011	6140	5967	12107	213	3,5%	198	3,3%	411	3,4%
2012	6077	5945	12022	212	3,6%	202	3,4%	422	3,5%
2013	5996	5938	11934	220	3,6%	218	3,6%	438	3,6%
2014	5995	5926	11921	187	3,1%	181	3%	396	3,3%
2015	6009	5941	11950	142	2,3%	133	2,2%	275	2,3%
2016	6047	5947	11994	127	2,1%	119	2%	246	2%
2017	nincs adat			97	nincs adat	83	nincs adat	180	nincs adat

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Városunk vizsgálta, hogy az álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetétele mennyiben változott a gazdasági válság következtében, illetve a gazdasági válság után.

6. számú táblázat: Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	333	9	2,7%	83	24,9%	241	72,4%
2009	428	9	2,1%	86	20,1%	333	77,8%
2010	568	11	1,9%	199	35,0%	358	63,0%
2011	411	6	1,5%	106	25,8%	299	72,7%
2012	422	10	2,4%	109	25,8%	303	71,8%
2013	438	16	3,6%	117	26,9%	305	69,6%
2014	396	9	2,7%	91	22,9%	268	67,6%
2015	275	11	4%	68	24,7%	197	71,6%
2016	246	9	3,6%	54	21,9%	183	74,3%
2017	180	6	3,3%	31	17,2%	142	78,8%

Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat is mutatja, hogy a Pomáz városra is igaz az, az általános megállapítás, hogy a válság következtében munkahelyüket elvesztők közül arányában nagyobb mértékben érintettek a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők, vagyis az álláskeresők összetétele megváltozott. 1993 óta ugyanis magyarországi viszonylatban elmondható, hogy az álláskeresők közül elsősorban a romák, a nyolc általánosnál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők, illetve területi koncentráció szerinti munkanélküliség jellemző, amely Pomázra azonban nem. A válság után továbbra is jellemző, hogy a 8 általános iskolánál magasabb végzettségű emberek nem rendelkeznek munkahellyel. Arányuk 2013 óta folyamatos emelkedést mutat, míg a 8 osztály alatti, illetve általános iskola 8 osztályt végzett lakosság körében megfigyelhető 2013 óta, hogy arányuk csökkent. Kivételt jelent ez alól a 2015. év, amikor mindkét nem vonatkozásában 2%-kal megnőtt

az álláskeresők aránya ezen két csoportban mindkét nem esetében. Az utolsó évi mért adatok (2017) biztatóak, az előző évhez mérten csökkenést mutatnak.

Azok a személyek, akik életkorukból, egészségi állapotukból, egyéni élethelyzetükből adódóan nem tudnak munkát vállalni, az 1993. évi III. törvény értelmében települési támogatásra szerezhetnek jogosultságot.

Települési támogatásra jogosultak köre:

- az egészségkárosodottak, akik munkaképességüket legalább 67%-ban elvesztették, illetve legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedtek, vagy aki egészségügyi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítési alapján nem haladja meg az 50 % mértéket
  - vakok személyi járadékban részesülnek
  - vagy fogyatékosági támogatásban részesül
- aki a rá irányadó nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betölti
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevelnek, és a gyermek ellátása napközbeni ellátást biztosító intézményben nem biztosított,
- a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátásra való jogosultság egyéb feltételeknek megfelel.

3.3 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Pomáz azon kevés települések egyike, amelynek óvárosa ma is őrzi a török utáni újratelepülési szerkezetét.

Legfontosabb "műemlék" az évszázadokon át fejlődött, kialakult település szerkezet, jellegzetessége a völgyi egy (fő) utcás, fésűs utcafronti oldalhatáros illetve zárt sorú valamint félig zárt sorú beépítés és ehhez csatlakozó mellék és haránt utak az általuk közrezárt terekkel, teresedésekkel, mint a települési alközpontok területei. A település, mint vonzó lakóterület, a bevándorlás egyik kitüntetett célpontja. A Pomázon tervezett és megvalósult lakóterület-fejlesztések jelentősek. Megnőtt a népesség, a településnek Pest megyénél is kedvezőbb demográfiai mutatókkal rendelkezik, nagyobb területet lakott be, új településrészek és utcák épülnek ki.

A városban 2017. évben megkezdődött az Alceveica építési telkek vízi közművének kiépítése, valamint a közeljövőben a további közművek (csatorna, elektromos vezeték, gáz) létesítésének előkészítése. A több mint 200 db telek ellátása néhány éven belül építési telkeket biztosít a jövő nemzedéke számára.

Befejeződött a Vróci út felújítása, amellyel javultak az út mentén lévő jelenleg zártkertre épült, későbbi belterületi lakóépületek megközelíthetősége.

Több önálló családi ház épül évről évre a városban belterületi részein növelve a lakások számát (Szelistye, Béke utca, Watthay utca, Eper utca, Panoráma utca stb.).

A helyi építési szabályzat módosításának elfogadásával, 2018 év második felétől javulhat a beépítési kedv a jelenleg problémás előírások miatt nehezen beépíthető belterületi építési telkeken. A lakosság kiszolgálását 2017. évben nyíló új óvoda épülettel segítette az önkormányzat, 2018. évben pedig megkezdődik egy új bölcsőde épületének tervezése.

Pomáz Város Önkormányzata az utóbbi években megkezdte az a saját tulajdonában lévő lakhatatlanná vált szociális épületek felszámolását, bontását, a gondatlanság miatt leromlott állagú lakások felújítását is. A felújítások során – a nem fizető, illegális lakók kiköltöztetése után – 2017. évben pályázatokat írt ki az önkormányzat melynek során három rászoruló család költözhetett be a részlegesen, vagy teljesen felújított lakásokba. Jelenleg folyamatban van további három lakás kiürítése és bontása, mellyel növelni lehet a szomszédos önkormányzati bérlakások egészségügyi állapotait, illetve lehetővé teszik egy család részére a meglévő lakhatási tér bővítését. 2018. évben több szociális bérlakásba bevezetésre kerül a víz, így növekedni fog a lakások komfortfokozata. Folytatódik a szemétszállítási szerződések ellenőrzése, a lomot felhalmozó személyek számonkérése, növelve a lakhatások pozitív egészségügyi körülményeit.

A régi falut képviselő főutca és az új városközpontként épülő Szelistye közösségi terei és intézményei a Dera patakon illetve vízparti sétányon és zöldövezeten tervezett 3 híddal átkötéssel egy egységes, ugyanakkor változatos városközpontot teremt, ahol szimbolikusan a múlt tradíciói szerencsésen ötvöződnek a jelen és jövő urbánus igényeivel.⁴

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen.

Ez a következő elemeket tartalmazta:

1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;

---

⁴ Pomáz városossá nyilvánításának kezdeményezése 2000

2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás, stb.);
3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés, stb.);
5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai, stb.);
6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybe vételét);
7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).

7. számú táblázat: Lakás állomány száma szerinti megoszlás

év	összes lakásállomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Önk. bérlakás állomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Önkorm. Szociális lakásállomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	5685	0	0	0	41	0
2009	5821	0	0	0	41	0
2010	5888	0	0	0	41	0
2011	5983	0	0	0	41	0
2012	6227	0	0	0	41	0
2013	6130	0	0	0	41	0
2014	6188	0	0	0	41	0
2015	6209	0	0	0	41	2
2016	6227	0	8	0	31	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

2008. évben az összes lakás állomány száma 5685 db, 2011. évben, pedig az összes lakás állomány száma 5983 db, míg 2016-ban ez a szám 6227 db-ra emelkedett, ami nagyarányú növekedést mutat, ez mintegy 10,9%-ot jelent.

A lakásállomány a mai kor követelményeinek gyakran nem felelnek meg, mivel a 1970 években épült nagy alapterületű ingatlanok fenntartási költségei is magasabbak. A lakáspiacon jóval nagyobb a kereslet a kislakások iránt, éppen azért, mert a vásárlók többsége a kisebb lakások fenntartási költségük megfizetését tudja vállalni. Pomáz Város Önkormányzata szociális bérlakást, csak szociális alapon adott bérbe, pályázaton, vagy különös méltányossági esetekben

nagycsaládosok, egyszülős családok részére. A szociális lakásállomány száma 2008. év óta azért változott, mert egy részük elbontásra került az elégtelen körülmények miatt, egy részében a lakók anyagi körülmények javulása miatt a lakás struktúra jogszabály szerint bérlakássá vált. A város időskorú lakosságának óriási terhet jelent az, hogy a lakóépületek műszaki állapota évről évre romlik. Mind az időskorú lakosságra, mind a város önkormányzatára nagy terhet ró, hogy hogyan próbálja támogatni lakosait. Az idősek részére nyújtott Pomáz összes lakásállománya az évek folyamán növekvő tendenciát lakásfenntartási támogatások biztosításával. Az önkormányzat feladata, hogy segítséget nyújtson azok számára, akik saját erőből képtelenek lakhatásukat megoldani. Új lakóház építésére a város anyagi helyzetére való tekintettel nincs lehetőség. Pomázon a meglévő lakás állomány kb. 15% épült "lakótelepi" vagy sorházas beépítésben, a többi hagyományos, családi házas, önerős építkezéssel. Ennek 35-40%-a a már meglévő házakban kialakított új lakás képzése (tetőtér, toldalék, műszaki megosztás), a többi önerős családi házas építkezés. Évente 20-25 lakás kialakítása és évi 25-30 új ház építése realizálódott 1990-1995 közötti időszakban.

Az egy lakásra jutó lakosok száma Pomázon magasabb (kb.3) mint a pest megyei átlaga (2,73) de az elmúlt 15 évben csökkenő tendenciát mutat. Évente Pomázon 20-30 új lakásnövekedéssel, azaz 2020-ra további kb. 75 lakással növekszik a lakás állomány. A lakás állomány növekedése a gazdasági válság miatt 2010. és 2011. években megtorpant, de azóta kismértékű lakásnövekedés tapasztalható.

Az önkormányzati lakáspolitikai jövőbeli célkitűzéseiről és feladatairól Pomáz Város Önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletéről szóló rendelete és a településfejlesztés irányának és apaelveinek meghatározása Pomáz területrendezési tervének megalapozása foglalkozik.

Pomáz városában úgynevezett telepek, szegregátumok nincsenek. Azokban a városrészekben melyeken korábban megfigyelhető volt ez a tendencia, jelenleg már több olyan beköltöző család él, akik a felújításokkal építkezésekkel, a lakások karbantartásával, felújításaival megállították a szegregációt, így vegyes összetételűvé vált a terület.

Pomáz város területére jellemzői:

- kiépített helyi belterületi közút: 85 %
- kiépített helyi külterületi út: 10 %
- kiépített belterületi járda: 70 %
- kiépített belterületi csatornahálózat: 95 % ebből az ingatlanoknál a rákötés: 80 %
- kiépített belterületi vízhálózat: 99 % ebből az ingatlanoknál a rákötés: 99 %

- kiépített belterületi gázhálózat: 95 % ebből az ingatlanokra a rákötés: 75 %
- kiépített belterületi elektromos energia: 99 % ebből az ingatlanokra rákötés 99 %
- kiépített telefonhálózat lefedettség a város területén: 100 %
- kiépített internet szolgáltatás a város területén 100 % csatlakozások száma folyamatosan nő (DIGI, UPC, Telecom)
- kiépített televíziós szolgáltatás a város területén 100 % a csatlakozások száma folyamatosan nő

3.4 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Pomáz lakosainak egészségügyi alapellátását 6 háziorvos, 3 gyermekorvos és 3 fogszakorvos látja el. A központi orvosi ügyeleti szolgálat Pomáz központtal 1985-ben indult be. Idetartoznak Csobánka, Pilisszentkereszt, Dobogókő, Pilisborosjenő, Üröm és Budakalász települések.

1974- ben történt a háziorvosi rendelő átalakítása, a bővítések és a felújítások után jelenleg öt háziorvosi praxis egy épületen belül biztosítja a helyi lakosság egészségügyi ellátását a Kossuth Lajos utca 21. szám alatt (3 rendelőben felváltva) és egy háziorvos a Jankovich Gyula utca 2. szám alatt a gyermekorvosi rendelővel egy épületben működik.

Többféle laboratóriumi mintavételt és egyéb vizsgálatot helyben is el tudnak végezni (vér, vizelet, vércukor), valamint EKG vizsgálatokra is van lehetőség. A háziorvosi rendelőben a háziorvosok által közös használatban lévő vizsgáló (EKG) helyiségében Defibrillátor HeartSave AED típusú defibrillátor áll a betegek rendelkezésére.

Pomáz Város Önkormányzata megállapodást kötött a Gálfi Béla Gyógyító és Rehabilitációs Nonprofit Kft. által üzemeltetett kórházzal, mely szerint heti 2 alkalommal a vérvétel a pomázi háziorvosi rendelő vérvételi helyiségében történik.

A háziorvosok rendelkeznek ambuláns vérnyomásmérő monitorral (ABPM), mely a centrális vérnyomás mérése által – egy forradalmian új technológia a 24-órás vérnyomásmérés területén. Ezzel a páratlan képességgel a perifériás és centrális vérnyomásértékek napszaki változása egyszerre monitorozható. Mivel akár normális perifériás vérnyomás esetén is előfordulhat emelkedett centrális szisztolés vérnyomásérték, ennek ismerete és követése kiemelt jelentőségű. Egy háziorvosunk 24 órás EKG készülékkel (Holterrel) rendelkezik, mely a szív működés rendellenesség kivizsgálásában nyújt segítséget.

A Jankovich Gyula utcában lévő önkormányzati tulajdonú gyermekorvosi rendelő épülete 2017. évben felújítása megtörtént a Belügyminisztérium jóvoltából.

Pomáz Város Önkormányzata 95%-os támogatásban részesült, mely 30 millió forintos felújítási költségből és az önkormányzat 1.578.947 Ft. önrészből állt.

2 házi gyermekorvos rendel az önkormányzati rendelőben, 1 házi gyermekorvos saját rendelőjében látja el praxisát. A rendelési időn kívül minden gyermekorvos heti egy alkalommal tanácsadást tart, ahol a legfiatalabb gyermekek ellenőrzése, prevenciók megfigyelése, védőoltása, a szülők egészségügyi felvilágosítása folyik.

Gyermekorvosi körzetenként csoportot alkotnak (1 gyermekorvos, 1 védőnő, 1 asszisztensnő). Az óvodás, iskolás gyermekek szűrővizsgálatát, a krónikus beteg gyerekek gondozását a team közösen végzi.

A terhes anyák vizsgálatát, valamint a női lakosság rákszűrését heti 1 alkalommal szülész szakorvos végzi.

Az 1949. óta működő Védőnői szolgálatnál 7 védőnő (6 fő területi, 1 fő iskola-egészségügyi feladatokat ellátó védőnő) dolgozik.

Folyamatosan végeznek terhes tanácsadást. A terhes-tanácsadás után nőgyógyászati rákszűrést is bevezettek. Az SZSZK Védőnői Szolgálat 2017. június 01.-vel egy korszerű felújított épületben a 2013. Pomáz, Kossuth Lajos utca 38/B alatt kezdte meg működését. A felújítás II. ütemét 2018. évben is folytatja az Önkormányzat.

A Gálfi Béla Gyógyító és Rehabilitációs Nonprofit Kft. Magyarország második legnagyobb pszichiátriai intézménye. Pszichiátriai egészségügyi és szociális közszolgáltatást is ellát. A halmozott mentális és testi betegségek miatt emberi méltóságunkban és szociális függőségükben is legkiszolgáltatottabb emberekkel való törődés. A fekvőbeteg ellátás és személyes gondoskodás kihívásai és a közfeladat ellátás szervezeti stratégiái olyan struktúrát alakítottak ki, ami dinamikusan alkalmazkodik a valódi ellátási igényekhez. A pszichiátriai ellátás teljes spektruma (járó beteg szakellátás, aktív rehabilitációs és krónikus fekvőbeteg szakellátás, szakosított szociális intézményi ellátás) megjelenik, megteremti az egészségügyi és szociális ellátás folyamatoságát egy szubrégióban. Ez önmagában is egyedi szervezeti karaktert jelent. A működtetést további szubspecialitások jellemzik. A Kórházat 1998-ban teljesen felújították, ezáltal lehetőség nyílik a helyi és környékbeli települések lakóinak ellátása kórházi illetve szakrendelői szinten is /pszichiátria, labor, fogászat, belgyógyászat, gerontológia, addiktológia, stb/.

A három fogorvosi körzetet 3 fogszakorvos látja el, 3 önkormányzati tulajdonú rendelőben.

Településünkön három gyógyszertár biztosítja a lakosság gyógyszeres szükségletét. Az egyik Gyógyszertár 2017. évben új modern, tágas épületbe költözött. A gyógyszertárak hetenkénti váltással ügyeletet tartanak.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Sztv. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, közösségi ellátások, nappali ellátás, átmeneti gondozóház.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb

kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

A Szociális és Egészségügyi Bizottság tevékenysége tekintetében minden évben - a bizottsági munka mellett - készül a Semmelweis napot megszervezni, az önkormányzat. Hagyományaik szerint az ünnepségen a több év óta az egészségügyben ill. pomázi egészségügyi szolgálatban eltöltött idő alapján kapnak oklevelet és értékes ajándékot.

Az Egészség napot novemberben hónapban rendezik meg, a korábbi évek gyakorlata szerint a szervezésben a helyi civilek is segítenek. A 2017. év novemberében a nap első programjaként a Pest megyei Gyógyszerész Kamara alelnöke tartott ismertetőt az e- receptek használatáról. A jelenlévők érdeklődése mellett, a Pomáz TV felvételével a pomáziak tömegei kaphatnak felvilágosítást a témakörben.

Hagyományaik szerint a vérnyomás – koleszterin- vércukor mérést szinte senki nem hagyta ki. Az eredmények kiértékelésben házi orvosok segítettek és megbeszéltek az érintettekkel. Népszerű a fogászati szűrés, ahol a korábbi évekhez képest évről-évre többen vannak. A tüdőgyógyászat szakemberei a légzésfunkciót mértek melynek segítségével kimutatható a tüdőszövet károsodása, illetve megmutatja a tüdő-szív működést is.

A rendezvényen legnépszerűbb a bőrgyógyászati szűrés, hiszen az ilyen vizsgálatra hetekig kell várni.

Természetgyógyásztól kérhettek tanácsot a rendezvényen és masszázst szolgáltatást igényelhetek. 2017 évben a Pomázi Művelődési Ház és Könyvtár klubtermében a védőnők kisgyermekes családok egészségnapot tartottak, többek között az egészséges ételek megismerése, szűrővizsgálatok nyújtásával. A rendezvény alapját a védőnők készítette egészséges ételek, kóstolnivalók, szűrővizsgálatok, tesztek, játékok alkották, gyermekorvosi tanácsadással, csecsemők és kisgyermekesek részére gyógytornászok által végzett orthopédiai szűrésekkel, pszichológiai, kineziológiai, szoptatási tanácsadással. Az érdeklődőknek babamasszázs bemutatót tartottak, hozzájárulva a baba és az édesanya közötti érzelmi kötődés erősítéséhez.

Minden egészségügyi dolgozó tiszteletdíj nélkül adta a szolgálatot.

A POVEK, azaz Pomáz Város Egészség Klubja programjaiban az egyesületté válás megindításával egyéb változások is történtek.

A szenior tánc foglalkozás, nagyon sok érdeklődőt vonz hétről hétre. Nagyobb százalékban hölgyek vesznek részt rajta, a foglalkozásokon 40-45-en táncolnak alkalmanként.

A szenior akadémia előadásaira minden hónapban 10-15 pomázi megy el. A Pomáz Tv felvételei alapján pedig az ott elhangzottakat még többen meghallgathatják. Az előadás sorozatot a következő évre is előkészítették, összesen 10 előadással, melyeknek a népszerűsítésre nagyobb hangsúlyt szeretnének a szervezők helyezni.

A Magyar Élelmiszerbank Egyesületével kötött szerződés alapján 2016. január óta már nem csak a szerdai adomány napokon, hanem kedden is lehetőség van az aznap lejárt élelmiszert kiosztani. Az adományt átvevőt listáján 700 név található. 2017. évben közel 11.000 kg élelmiszer került szétosztásra.

3.5 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek. Város kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraink többsége lokálpatrióta.

A város lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha tevékenységeink során a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük. A városban számos lehetőség van a tartalmas és igényes művelődésre, kikapcsolódásra. A művelődési ház programjait a lakossági igényekre és a civil szervezetek kezdeményezéseire tekintettel alakítják.

A soknemzetiségű Pomázra kulturális sokszínűség jellemző. Ez a művelődési ház tevékenységében is megmutatkozik:

- Szüreti felvonulás: Pomázon a régi hagyományoknak megfelelő szőlő szüretet, illetve hozzá kapcsolódó mulatságot több mint húsz éve tartottak. A szervezők régi időkre emlékezők tudását szerették volna feltámasztani a nemzetiségi szüret ötletének támogatásával. A nemzetiségi szüreti felvonulás alapja az volt, hogy a szerbek, svábok, szlovákok, romák, magyarok a város bizonyos helyszínein lássák vendégül a szüreti menetet és eközben jelenítsék meg a vendégek és a menet számára saját viseletüket, zenéjüket, táncukat, ételeiket. A megrendezett program, a visszajelzések alapján jól szolgálta a kitűzött célokat.

- Szerb szilveszter: A Szerb Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében az egyik legjelentősebb közösségi esemény, amely nem csak a térségünk szerb nemzetiségű tagságát, de a szerb egyházi-művészeti értékek iránt érdeklődő sokaságot is megmozgatja.
- Szerb táncház: Az Opanke Szerb Hagyományörző Együttes rendszeresen klubnapjaik, próbáik mellet időszakos bemutatókat, kiállításokat, táncházakat is tartanak.
- Kevély táncház: A Kevély táncegyüttes a művelődési házban működött gyermek néptánc csoport és a Sashegyi iskolában oktatott fiatal néptánc-művész házaspár, Gyémánt Ádám és Gyémánt Csontos Livia munkásságának társulati formációja. A Kevély táncegyüttes több városi rendezvényen szerepel, táncházában pedig a gyerekek, kicsik és nagyok, szülők zenészek alkotnak lendületes sokaságot.
- KÁVA előadások: A hazai színházi nevelés programok kiemelkedő együttesével évek óta rendszeres kapcsolat van. A szervezők az alsó tagozatos korosztálytól a gimnazistákig egyeztetnek programokat, melyek révén a tanárok-diákok megtanulhatják a színház többfunkciós lehetőségeit, így például a művészeti élményen túl kialakítani azt a kérdezz-felelek metódust, mellyel a néző résztvevővé válik.
- MTA-könyvtár: A Mindent Tudni Akarok sorozat havi rendszerességgel jelentkezett, hétfélig családi programként, ahol a könyvtár és a könyvtárosok voltak a házigazdák.
- Nyári táborok: Hagyományosnak mondható az úszó-színjátzó-és angol nyelvi tábor szervezése.

Néhány esemény az idősebb korosztálynak rendezett eseményeikből:

- Szenior akadémia: A programnak a könyvtár ad helyt. A környezet erősíti a program szellemiségét, tekintve, hogy az alma mater közege nem idegen a könyvtártól. A POVEK a sorozathoz a Zsigmond Király Egyetem oktatóival alakította a tematikát, ami hónapról-hónapra sikeresen működik.
- Nosztalgia kártyaverseny: A Holdvilág-árok Országjáró Kulturális Egyesület csoportjaként működő klub heti rendszerességgel látogatja a művelődési házat. A kártyajáték szerelmesei új kihívásokat keresve versenyekre járnak, s versenyeket rendeznek, építve, erősítve a közösséget.
- Városi Egészségnap: Ez az esemény többszörös együttműködésekkel kerül megrendezésre, így a POVEK a Pomázi Védőnői Szolgálat, az egészségügyben dolgozók, orvosok,

gyógyszerészek közreműködésével. Szakmai ismeretterjesztő előadások, ingyenes szűrővizsgálatok, termékbemutatók szolgálják az érdeklődőket.

- Pomáz Város Napja: A városnap fontos eseménye az év kulturális-közösségi rendezvénynek. A városnapon civilek, intézmények, magánszemélyek vesznek részt. A hivatalos és az informális találkozók révén az esemény sokkal több egy koncertnél, vagy szabadban eltöltött ebédnél.

A gyermek és ifjúsági korosztály számára működtetett projektjeikből:

A művészeti csoportok óraszámai a 2017-es évben 158-ról 182-re nőttek.

A kiállítások, műsorok, rendezvények látogatottsága pedig 3450-ről 6170-re.

Közösségi rendezvényeken 2031-en, táboraikon pedig 41 gyermek és 27 ifjúsági korú fiatal vett részt.

A helyi közéleti szerep növekedésének ösztönzésére a helyi média szolgál. A városi újság, a Pomázi Polgár ingyenesen eljut az állampolgárok, a vállalkozások, intézmények felé. A városi kábeltévé (Pomáz TV) a helyi eseményekről tudósít, fontos tudnivalókat, színes híreket, széles körű tájékoztatást biztosít az állampolgárok számára.

A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a város fejlődéséhez járulnak hozzá. Az Önkormányzat rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait.

A helyi kötelező közzolgáltatási feladatok megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetési feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított. A város állampolgárok számára elérhetőek, megfelelő színvonalon működnek és minden jogos igényt kielégítenek. Az egyes feladatok ellátása során együttműködik a helyi, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, az egyházakkal, a nemzetiségi önkormányzatokkal és egyéb szervezetekkel.

A közzolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, a szolgáltatási biztonság megteremtése, illetve fenntartása, az érintett szolgáltatások megfizethetősége, egyben a közzolgáltatások fenntartása.

Pomáz város területén a Magyar Közútkezelő ZRT a Szentendrei bekötő úton teljes szélességben új, korszerű aszfaltszönyeget épített. A beruházással egyidejűleg a város központjában elhelyezkedő Hősök terén pedig körforgalmat alakítottak ki. A körforgalom megépítését, az Önkormányzat évek óta szorgalmazta, mivel a Megyeri Híd megépítésével megtízszereződött a városon átmenő forgalom.

3.6 A roma lakosság integrálása

A romák társadalmi beilleszkedése nagymértékben függ iskolázottsági szintjüktől. Az érintett társadalmi csoport iskoláztatási hátrányainak számos oka van: a roma gyermekek családi szocializációja, a kulturális különbségek, a nyelvi hátrányok, a családok szociális helyzete, a hátrányos megkülönböztetés.

Mindezek következtében magas arányú a lemorzsolódás az általános iskolában, a többségi társadalomhoz képest kis arányú a szakképzésben résztvevők aránya, még elenyészőbb az érettségihez kötött képzésben, valamint a felsőoktatásban résztvevők hányada.

Pomáz Város Önkormányzata minden rendelkezésre álló eszközzel igyekszik a roma származású népesség esélyegyenlőségét biztosítani.

A hagyományos oktatási módszerek nem képesek a társadalmi hátrányok kiegyenlítésére, éppen ezért kiemelt jelentőséggel bírnak az említett nehézségek mérséklésére az integrációt támogató oktatási-nevelési programok.

Pomáz város a roma népesség iskolázottságának javítása mellett a cigány kultúra ápolására is nagy hangsúlyt fektet. A roma művészek, alkotók számos megjelenési lehetőséget kapnak.

A roma népességet érintő hátrányok – alacsony iskolázottság, szakképzetlenség, rossz jövedelmi viszonyok, nem megfelelő lakáskörülmények – kölcsönösen erősítik egymást és vezetnek a társadalmi csoport szegregációjához.

Az alacsony iskolázottság következtében alacsonyabb a foglalkoztatottsági szint, és magasabb, illetve tartósabb a munkanélküliség, mint más társadalmi csoportok esetében. A gyermekkorú népesség nagy száma miatt, magas az aktív keresőkre jutó eltartottak aránya.

A roma származású munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek és foglalkoztatottságának növelését a Munkaügyi Központ számos eszközzel és munkaerő-piaci programmal igyekszik elősegíteni. Az Önkormányzat a közhasznú- és közcélú foglalkoztatás maximális kihasználtságával erősítette a munkavállalási esélyeiket.

Összességében tehát Pomáz Város Önkormányzata feladatának tekinti a roma népesség élethelyzetének, társadalmi esélyegyenlőségének javítását, munkaerő-piaci integrációjuk elősegítését. Pomáz Város Önkormányzata minden rendelkezésre álló eszközzel, igyekszik a roma származású népesség esélyegyenlőségét biztosítani. A városban a roma kultúra ápolására nagy hangsúlyt fektet a roma közösség. Az Önkormányzat és a Munkaügyi Központ számos eszközzel és

munkaerő-piaci programmal igyekszik elősegíteni a roma származású munkanélküliek elhelyezkedésének esélyeit.

Pomáz városára továbbra sem jellemző a mélyszegénység. A statisztikai adatok és a település támogatás tapasztalatok alapján az egyik probléma a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének lassú romlása. Napjainkban a mélyszegénység fogalma gyakran hangzik el. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolázottsággal, képzettséggel és foglalkoztatottsággal kapcsolatban deficitek mutatkoznak meg és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira és az öngondoskodás képesség hiányára vezethetők vissza.

3.7 Helyi Nemzetiségi Önkormányzatok

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 115-116. §-ai rögzítik.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.

A helyi nemzetiségi önkormányzatok önként vállalt feladatot láthatnak el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális önigazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében. A nemzetiségi önkormányzatok önként vállalt feladatai, a teljesség igénye nélkül:

3.8 A Pomázi Német Nemzetiségi Önkormányzat

A Pomázi Német Nemzetiségi Önkormányzat törvényben rögzített feladatai közé tartozik:

- Figyelemmel kísérni, hogy a nemzetiséghez tartozók – nemzetiségi mivoltuk miatt – ne kerülhessenek hátrányos helyzetbe, és kérésre biztosított legyen az anyanyelvhasználat pl. ügyintézés, anyakönyvezés, nemzetiségi keresztnév, oktatás, hitélet, stb. A felsoroltak felmerülése esetén Pomáz Város Önkormányzata, Polgármesteri Hivatala közreműködésével közösen oldhatóak meg.

- Elősegíteni a nemzetiségi hagyományok ápolását, támogatni a helyi nemzetiségi történelmi, kulturális, szakrális szellemi és tárgyi örökség védelmét és megismerését.

Pomázon a nemzetiségi lét megélésének lehetőségei már gyermekkortól kezdve biztosítottak. Német nemzetiségi óvodai csoport, a Pomázi Német Nemzetiségi Általános Iskola, és közösségi házzal rendelkező, Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület biztosítja a nemzetiségi hagyományok, kultúra, nyelv fennmaradását és igény szerinti használatát. A helyi németiség többsége katolikus és a nemzetiség hagyományainak nagy része a Pomázi Szent István Plébániához kötődök. 2006 óta a szabadtéri oltár a Németországból kapott kegyképpel a Pomázi Németek Kápolnájának lett felszentelve.

Történelmi szakrális emlékhelyek, és évi két német nyelvű szentmise, kétnyelvű misefüzet segíti a nemzetiségi hitélet fennmaradását.

- Fontos feladat a nemzetiségi tanulmányokhoz vagy pályázatokhoz írt javaslat tétel (jelenezés két tannyelvű iskolába, Németországi tovább tanulásra, ÉMNÖSZ, LDU vagy BMI pályázatok).

- A tájékoztatások rendszeresítése (helyi médiák, email).

A német önkormányzat különösen odafigyel és törődik a nemzetiség időstagjaira. Ezért minden évben megszervezik a 70 év fölötti nemzetiségi idősök adventi karácsonyi ajándékozását, alkalmanként 50-nél is több csomagot személyesen adnak át az érintetteknek. Vállalják az idősök az évente megrendezésre kerülő régiós nemzetiségi gálára utaztatásának buszköltségeit. A busszal történő más programokra a szállításokat is kérés esetén anyagilag támogatják. A nemzetiséghez tartozó idős és egyedülálló hátrányos helyzetű embereket az egyházi közösség Karitás csoportjának támogatásán keresztül segíti. Él a javaslattétel lehetőségével a Szociális Bizottság felé is.

A német önkormányzat támogatja, nemzetiséghez kötődő hitéleti kegyhelyek (Grotta, Sváb kereszt Temetői emlékkereszt, stb.), rendben és karbantartásában is részt vesz.

A pomázi németiség hagyományos ünnepe a Templom Búcsúja. Ezen alkalomból rendezett ünnepség sorozat sváb Búcsúbál szervezését és költségeit önkormányzatunk vállalja. Másik templomhoz kötött közös rendezvény, melyben a német iskola is részt vesz a Szent Márton-napi felvonulás, német mise és agape (libalakoma).

Az önkormányzat jelenlegi nagy projektje a régi német sírkövek megmentése, felújítása.

Az óvodákkal és iskolákkal folyamatos kapcsolatot, segítik, támogatják az óvónők és pedagógusok munkáját, továbbképzését vagy munkájukhoz szükséges kellékek beszerzését. A Mesedombi Tagóvodában a német nemzetiségi csoport anyagi támogatásában is szerepet vállalnak. Segítik és támogatják a német iskola (nemzetiségi programok, iskolanépszerűsítés, stb.) szükségleteit, egyesületi ház fejlődését, karbantartását, a nemzetiségi muzeális értékű gyűjtemény, és dokumentáció karbantartását, elhelyezését és archiválását (külső lépcsőépítés, tárlók, stb.)

A nemzetiségi munka megbecsülésére az önkormányzat Kitüntetések alapított: az iskolai tanulók nyelvi és hagyományörző munkáját „Akire Büszkék vagyunk!” díjjal (oklevél, könyv) jutalmazza. A felnőttek nemzetiségért végzett tevékenységének elismerése „Pomázi Németiségért Grotta Díj” (emlékérem, oklevél) és a „Pomázi Németiségért Elismerő Oklevél átadás és adományozás formájában történik.

A Pomázi Német Nemzetiségi Iskolában fontosnak tartják, hogy tanulókat az életre készítsék fel. A munkaerőpiacon elvárás az állandó tovább és átképzés vállalása, az önálló, de csapatszellemben dolgozó, kooperáló, kreatív gondolkodó, nyelveket beszélő munkavállaló megjelenése. Egyre inkább terjed a távoktatás, az e-learning. Ehhez olyan képességek, készségek, elsajátítására van szükség, ami a hagyományos pedagógiai kultúrával csak keveseknek sikerülhet. Így a társadalmi különbség tovább nő. Általános tapasztalata az iskolának, hogy a hagyományos metodika kizárólagos alkalmazásával nem lehet az esélyegyenlőséget biztosítani. Ezért ezek mellett a modern pedagógiai módszereket is bevonjuk a tanítás-tanulás folyamatába.

Szociális hátrányok enyhítését segítő, az esélyegyenlőséget biztosító tevékenységek az iskolában

A hátrányos helyzetű tanulóinkkal képesség-kibontakoztató felkészítés formájában foglalkozunk, együttműködve a szülővel. A képesség-kibontakoztató felkészítés lényegként határozzuk meg, hogy keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a többi tanulóhoz történő felzárkóztatása, tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése, tehetségének kibontakoztatása folyik.

Anyagi okból eredő hátrányos helyzet támogatása

- Tájékoztatás a rászorultakat a helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének lehetőségeiről.
- 8. osztályban pályaválasztás segítése, a munkalehetőségek megismertetése.
- Az önkormányzat által megszabott kedvezményes mértékű étkezési segéllyel támogatja az iskola az erre jogosult tanulóinkat.
- Az Önkormányzat és a Családsegítő Szolgálat ajándékozási, segélyezési akcióinál előnyben részesítjük az RNS-t kapó családokat.

A család életmódja miatti hátrányos helyzetű tanulók segítése

- A segítséhez szükséges feltárni a család életmódjából adódó rendellenességeket, ami lehet a család elhanyagolásából eredő, illetve az átmeneti konfliktus helyzetekből (betegség, válás, haláleset) adódó problémák.
- Korrepetálásokkal segítik a gyenge tanulmányi eredményt elérő tanulókat.
- Drog - és bűnmegelőzési programok szervezése, részvételükre motiválás.
- Gyermekvédelmi intézménnyel való kapcsolattartás.
- Pszichológushoz irányítása a problémákkal küzdő családokat.
- Az osztályfőnökök és iskolánk pedagógusai segítséget nyújtanak a tanulóknak a tanórán kívüli szabadidő helyes eltöltésében.
- Diákok baráti körének feltérképezésével kiszűrjük a negatív viselkedési formák jó irányba terelése

Tanulási zavarból fakadó hátrányok:

Az intézménynek jó kapcsolata van a Pedagógiai Szakszolgálattal, gyakran élnek az általuk felkínált lehetőségekkel. Az osztályzásnál, a szóbeli és írásbeli számonkéréseknél, az osztályzás alóli felmentésénél figyelembe veszik szakvéleményüket a pedagógusok.

Gyermekvédelmi munka:

A SZSZK Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, a Gyámhivatal dolgozóival együttműködve próbáljuk megoldani a gondjaikat.

Az iskolában gyakorlat, hogy az osztályfőnök felveszi a kapcsolatot a szülőkkel, ha szükséges szakembereket bevonva esetmegbeszélést tartanak.

3.9 A Pomázi Szerb Nemzetiségi Önkormányzat

Az önkormányzat az éves munkaterve és annak részét képező költségvetési terv alapján dolgozik. A települési önkormányzathoz benyújtott költségvetési igény tervezése során figyelembe vették nemzetiségük létszamarányát és a városban működő *nemzetiségi önkormányzatok* működési feltételeit. Célkitűzéseiket és azok megvalósítását szolgáló költségvetési igényüket minden esetben reálisan határozták meg, úgyhogy az összhangban legyen a város közérdekeivel, és ne ütközzön a városban működő más nemzetiségi önkormányzatok érdekeivel.

A nemzetiségi önkormányzat gazdálkodását, programjainak megvalósítását, illetve működésének anyagi háttérét címzett állami támogatásból, saját forrásokból a „Pomázi Szerb Kisebbségért” az

alapítvány révén és az évente egyre fogyatkozó helyi önkormányzati támogatásból biztosította. A Pomázi Szerb Nemzetiségi Önkormányzat az *anyanyelv és kultúra megőrzését*, ápolását tekinti egyik legfontosabb feladatának. Az anyanyelv elsajátításának elsődleges és leghatékonyabb színtere a család, de a továbbiakban fontos szerep jut az óvodának és az iskolának. Pomázon a Mesevölgyi Tagóvodában működik szerb nemzetiségi csoport, amelynek létszáma az elmúlt időszakban évről évre gyarapodik. A szerb önkormányzat alapvető érdekének és feladatának tekinti az óvodai csoport munkájának sokoldalú támogatását és nemzetiségi jellegének erősítését.

Az iskoláskorú szerb gyermekek többsége a *budapesti Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és kollégiumban* tanul. (Az általános iskola 1952-ben éppen Pomáztól költözött a fővárosba.) A szerb önkormányzat a pomázi magyar tannyelvű iskolában tanuló gyermekek számára *vasárnapi iskolai* oktatás formájában kiegészítő anyanyelvi oktatást szervezett. A foglalkozásokon a Budapestre járó tanulók közül is sokan vesznek részt, ami azzal is magyarázható, hogy a kiegészítő oktatás programjában a nyelvtanulás mellett helyet kapott a népismeret, a vallási ünnepekhez kapcsolódó helyi népszokások megismerése, elsajátítása.

Az oktatás taneszközeit, segédanyagait, a pedagógusok tiszteletdíját saját költségvetéséből a szerb kisebbségi önkormányzat biztosítja. Kezdetben az oktatás heti négy órában, három csoportban zajlott előkészítő, alsó, valamint felső tagozatosok részére. A fővárosi szerb iskolának a felújított Rózsák terén lévő épületbe történt visszaköltözését követően megnőtt a Pomáztól Budapestre bejáró tanulók száma, és értelemszerűen csökkent az otthon maradtak és így a kiegészítő oktatást igénylők száma.

3.10 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A szegénység az elszegényedés folyamatának felszínre kerülő problémái között a lakosság munkaerő-piaci helyzete, a munkanélküliségből eredő problémák, illetve a lakhatással összefüggő problémák, a hátralékok felhalmozódása a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése szerepel.

A „mélyszegénységben” élők a romák és a nemzetiségek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során városunkban	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A munkaerő-piaci szolgáltatások növelése, tanfolyamok szervezése	Pályázati források felhasználása álláskeresés segítésére.
Az egészséges életmódra ösztönzés	Szűrésekben való részvételre való

ingyenes szűrővizsgálatokon keresztül	egészségügyi	motiváció ingyenes programok által, Szabadidős, és sportolási lehetőségek további növelése, kedvezményes sportolási lehetőségek biztosítása
--	--------------	--

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007.(V.31.) számú határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

Gyermek jogairól szóló New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény (1991. évi LXIV tv.) 3. cikk

- A szociális védelem köz- és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenekfelett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.
- Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy a gyermek számára, figyelembe véve szülei, gyámjai és az érte törvényesen felelős más személyek jogait és kötelességeit, biztosítják a jólétéhez szükséges védelmet és gondozást, e célból meghozzák a szükséges törvényhozási és közigazgatási intézkedéseket.
- Az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy a gyermekkel foglalkozó és védelmét biztosító intézmények, hivatalok és létesítmények működése megfeleljen az illetékes hatóságok által megállapított szabályoknak, különösen a biztonság és az egészség területén, valamint ezek személyzeti létszámával és szakértelmével, továbbá a megfelelő ellenőrzés meglétével kapcsolatban.

4.2 A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Pomáz városában a 18 év alatti népesség száma stagnálást mutat, 2015. évben 3448 fő, 2016. évben 3474 fő. A védelembe vétel száma 11 fő volt, ami kevesebb az előző évi védelembe vételi eljárások számához képest.

8. számú táblázat: Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2014	52	15	220
2015	48	16	217
2016	11	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermekek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít.

Pomáz városa a kötelező feladatok mellett, sok önként vállalt feladatot lát el, amely minden esetben a gyermekveszélyeztetettség kialakulásának megelőzését szolgálja.

A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a tartós beteg és a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, ez különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg. Városunk, ezen családok gyermekeinek esélyjavítására vezette be a önként vállalt feladatok keretében a különböző támogatásokat.

Önként vállalt feladatok

A pénzbeli és természetbeni ellátásokon túl a szolgáltatások köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül, illetve civil szervezetek bevonásával valósul meg.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Miközben Pomázon a 18 év alattiak száma stagnál, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma ezzel ellentétben, lassan növekvő tendenciát mutat.

2017. évben 410 kiskorú és nagykorú után részesült a család rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, melynek pénzügyi hatása az iskolai, óvodai kedvezményes, ill. ingyenes étkeztetésben mutatkozik meg. A jogosultak az étkeztetésen felül egyéb kedvezményeket is igényelhetnek /iskolai tandíj, ösztöndíj stb./. A kedvezményben részesülő gyermekek után a családok két alkalommal /augusztus és november/ részesültek 6.000.-Ft/fő támogatásban, mely Erzsébet utalvány formájában történt. 80 hátrányos, és halmozottan hátrányos gyermek ebben az évben emelt összegű támogatást kapott 6.500,-forint értékű Erzsébet utalvány formájában. (Gyvt. rendelkezései szerinti támogatás, állami visszatérítés.)

A gyermekvédelmi kedvezményt kérelmezők sorában kiemelkedik a három vagy több gyermeket nevelők száma, de az egy szülő háztartásokra is nagymértékben jellemző a szociális rászorultság. Különösen nehéz helyzetben vannak azok, akár teljes családok is, ahol a gyermek sérült és nevelése speciális ellátást igényel.

A Szociális és Egészségügyi Bizottság illetve a Képviselő-testület döntése alapján 1 fő részesült rendszeres havi pénzellátásban gyermeke speciális intézménybe történő szállításához 20.000.-Ft/fő/hó összegben (az adott oktatási év hónapjaiban), valamint 1 fő részesül rendszeres havi pénzellátásban gyermeke speciális intézménybe történő oktatásának tandíjához 50.000.-Ft/fő/hó összegben (2017. szeptemberétől).

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A szegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű és minőségű egészséges táplálékhoz. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményrel együtt járó kedvezményes, ill. ingyenes étkeztetésen felül a költségvetésben az iskolai, óvodai szociális étkeztetésre 2017. évben nem került megállapításra elkülönített pénzügyi keret.

9. számú táblázat: Statisztikai adatok egy átlagos hónap adatai alapján a gyermekétkeztetésre vonatkozóan (2017)

Intézmények:	Ingyenes (fő)	50%-os támogatás (fő)	Teljes térítéses étkező (fő)
Óvodák összesen	377	-	110
Iskolák összesen	131	201	201
Városi bölcsőde 2017. május	53	-	22

A bölcsődében megszűnt az 50%-os támogatás, de ezzel egyidejűleg jelentősen megemelkedett az ingyenesen étkezők száma. Az óvodában is megszűnt az 50%-os támogatás a törvény előírásaink

következtében. Az ingyenes étkeztetés jogcímei: alanyi jogon jár a 3 vagy több gyermekeseknek, a tartósan beteg, valamint a rendszeres gyermekvédelmi támogatást kapó gyermekeknek az ingyenesség, illetve 2017 szeptemberétől kezdődően ingyenesen étkezhetnek a gyerekek a szülők jövedelemnyilatkozata alapján is.

Az oktatási-nevelési intézményekben szerződéssel rendelkező beszállító (Hungast Kft) útján biztosította az önkormányzat a gyermekétkeztetést.

A bölcsődében 2010 szeptemberétől a reggelit, tízórait, uzsonnát és ebédet a saját főzőkonyhában készítik. A főzőkonyhában szakács és konyhai kiegészítő dolgozik, 8 órás munkaviszonyban dolgozó élelmezésvezető állítja össze többek között a gyermekek részére szükséges alapanyagokból az étrendet. Az élelmiszerárak emelkedése miatt évente felül kell vizsgálni az élelmezésre biztosított összeget, ez a bölcsődében jelenleg havi kétszer 170.000,-Ft.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások: A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái

- a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
- b) a családi napközi,
- c) a családi gyermekfelügyelet,
- d) a házi gyermekfelügyelet,
- e) az alternatív napközbeni ellátás.

A gyermekek védelmét szolgálják a

- pénzbeli és természetbeni ellátások: a szociálisan rászorulóknak által igénybe vehető a települési támogatásokról és szociális ellátásokról szóló többször módosított 1/2015. (II.11.) önkormányzati rendeletében található.
- A gyermekjóléti alapellátásokat az SZSZK Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szervezi, a jelzőrendszeren keresztül érkezett vagy az önként jelentkezett kliensek részére nyújt szolgáltatást, közreműködik a védelembe vétel előkészítésében, folyamatában, felülvizsgálatában. Szolgáltatásai: gyógypedagógiai fejlesztés, pszichológus és jogi tanácsadás, információnyújtás kapcsolattartási ügyelet.

A család- és gyermekjóléti szolgálat adatai a 2017. évre vonatkozólag a következők:

Dolgozói adatok:

1 fő Tagintézmény-vezető felsőfokú szociális végzettség

5 fő családsegítő:

- 3 fő felsőfokú szociális alap végzettség
- 1 fő okleveles pszichológus
- 1 fő mentálhigiénés szakember, mentálhigiéniai prevenciók specialista

Telephelyváltás:

Az SZSZK család és gyermekjóléti szolgálat telephelye: 2017. áprilistól Kossuth Lajos utca 21/a aminek az elhelyezkedése és helyiségei a szakmai feladatnak és a törvényi előírásoknak megfelelnek, és az intézmény könnyen megközelíthető.

A szolgálat feladatai:

Családsegítés a 1993. évi III. törvény 64.§ (4); Gyermekjóléti szolgáltatás a 1997. évi XXXI. törvény 39.§ 40.§ (2). A végrehajtás módját két rendelet szabályozza, az 1/2000 (I. 07.) SZCSM rendelet, és a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet.

A szolgálat célja:

- Szolgálat, az ellátási területünkön élő, szociális, életvezetési és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, valamint a krízishelyzetbe került egyének és családok számára nyújt segítő szolgáltatást.
- Cél, az egyének és családok életvezetési képességének megőrzése, fejlesztése, a problémák kialakulásának megelőzése, a kiváltó okok feltárása, a krízishelyzet kezelése, a kialakult problémák megszüntetésének elősegítése a szociális munka eszközeinek, módszereinek, valamint a szociális szakemberek készségeinek alkalmazásával.
- Támogatást nyújt a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.
- Feltárja a gyermekek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetét, valamint a gyermekek szocializációs hátrányának csökkentésével hozzájárulunk annak leküzdéséhez.

A szakmai munkát a vonatkozó jogszabályoknak, a minisztérium által kihirdetett módszertani útmutatónak, valamint a Szociális Munka Etikai Kódexének előírásai szerint végzik.

A szolgáltatások igénybevételének módja

- Az intézmény szolgáltatásai önkéntesen vehetők igénybe.
- Szolgálatot az ügyfelek fogadóórák alatt, nyitvatartási időben kereshetik fel.
- A jelzőrendszerrel érkező jelzés alapján szolgálat munkatársa veszi fel a családdal a kapcsolatot.
- A problémával küzdő nagykorú kliens a számára felajánlott szolgáltatást, segítséget igénybe veheti, vagy elutasíthatja.
- Amennyiben a családban 18 év alatti gyermek van veszélyeztetve, és a család nem vállalja az együttműködést, a járási család-és gyermekjóléti központhoz, krízishelyzet esetén a gyámhivatalhoz fordulnak a gyermek érdekében.

Gyermeket fenyegető közvetlen és súlyos veszély esetén a család- és gyermekjóléti központ értesítése mellett közvetlenül teszünk javaslatot a hatóság intézkedésére.

Gyermek veszélyeztetettsége esetén a szolgálat megkeresi a Dunakanyari Család-és Gyermekjóléti Intézmény Központot és hatósági intézkedést kezdeményez, mely intézkedést a Központ hajtja végre.

A veszélyeztetettség megszüntetése érdekében egyéni-gondozási feladatokat állapítanak meg, mely feladatok megosztása a Központ esztmenedzsere és a Szolgálat családsegítője között történik. A család esetgazdája az esztmenedzser.

10. számú táblázat: Gondozottak száma

Igénybevétel módja	Nem, életkor	0-2	3-5	6-13	14-17	18-24	25-34	35-49	50-61	62+	Összesen (fő)	Családok száma	
		éves											
Együttműködési megállapodás alapján	Férfi	7	10	24	12	4	12	15	25	4	113		
	Nő	11	5	18	18	10	20	58	26	8	174		
	Összesen	18	15	42	30	14	32	73	51	12	287	169	
	Ebből központ által továbbított/ központtól érkező	0	0	3	12	0	3	9	0	0	27	14	
Nem együttműködési megállapodás alapján (egyszeri)	Férfi	0	1	1	4	1	5	33	35	8	88		
	Nő	0	0	1	4	3	14	15	42	27	106		
	Összesen	0	1	2	8	4	19	48	77	35	194	129	
	Ebből központ által továbbított/központtól érkező	0	0	12	3	0	0	0	0	0	15	13	
Összesen		18	16	44	38	18	51	121	128	47	481	298	

A probléma típusa	Személyek száma elsődleges probléma szerint (fő)		Problémák halmozott száma (db) (elsődlegessel együtt)	
	0-17	18-	0-17	18-
	éves		éves	
	a	b	c	d
Életviteli	12	11	36	62
Ebből (01-ből): szenvedélybetegség	1	4	7	53
Családi-kapcsolati konfliktus	18	25	25	56
Családon belüli bántalmazás	6	10	6	10

Elhanyagolás	24	34	28	9
Ebből (05-ből): oktatási, nevelési elhanyagolás	6	-	11	-
Gyermeknevelési	9	23	13	25
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	15	-	26	-
Magatartászavar, teljesítményzavar	16	-	23	-
Fogyatékoság	0	1	8	11
Lelki-mentális	2	5	21	96
Szenvedélybetegség	1	4	7	53
Egyéb egészségi probléma	0	12	3	45
Foglalkoztatással kapcsolatos	-	9	3	47
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	2	34	29	182
Ügyintézésel kapcsolatos	0	3	87	226
Információkérésrel kapcsolatos	-	11	79	343
Összesen	105	182	394	1165

Megnevezés	Szakmai tevékenységek halmozott száma	Szolgáltatásban részesülők száma	0-17 évesek	Együttműködési megállapodással
Klub	2	8	3	1
Tematikus csoport	14	15	15	9
Korrepetálás, fejlesztő foglalkozás	15	3	3	2
Ifjúsági információs és tanácsadó szolgáltatás	386	94	86	32
Szabadidős rendezvény	3	104	72	31
Iskolai szünidős tábor	5	14	14	14
Összesen	425	238	193	89

Gyermekek veszélyeztetettségének oka:

A gyerekeknél a magatartási problémák sok esetben jelentkeznek, melyet az óvoda, iskola jelez a családsegítő felé. A tanköteles diákok igazolatlan hiányzásai túlnyomórészt a sokproblémás családoknál jelentkező nevelési problémák és a hiányosságok következményei. Gyakori probléma az elhanyagolás, a nem megfelelő szülői gondoskodás, a testi és ruházati higiénia hiányossága, ápolatlanság, életkornak nem megfelelő mennyiségű és minőségű élelem, melynek során a gyermek alapvető szükségletei sincsenek kielégítve. A rossz szocializáció következményeként jelentkezik az

iskolában a sajátos nevelési igény, a rossz tanulmányi eredmény és a magatartási problémák gyakorisága.

Évről-évre gyakoribb probléma az alacsony jövedelemmel, vagy jövedelemmel nem rendelkező betelepülők számának emelkedése. Általában ezek a családok vagy a Pomázon élő rokonaikhoz költöznek be, ami gyakran amúgy is szűkös a népes családok számára, tovább rontva a családok életminőségét, vagy rossz, gyakran lakhatásra alkalmatlan épületeket vesznek ki albérlet címen. Ezekben a lakásokban sokszor még az alapvető feltételek is hiányoznak, pl. nincs fűtési lehetőség, esetenként életveszélyes az épület. A kamaszkorba lépő gyermekeknél a jelzett problémák hátterében, többségében a helyes szülői nevelési attitűdök hiányoznak.

Gyakori probléma a családon belüli konfliktus, bántalmazás. A felsorolt problémák általában nem önállóan jelennek meg a családban, hanem halmozottan. Sokszor az anyagi nehézség szüli a konfliktusokat, amik agresszióhoz vezetnek.

Családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása:

A családsegítő szolgálat feladata, hogy a gyermek vérszerinti családjába visszakerülését elősegítse. A feladatok a Gondozási-nevelési Terv előirányzott tervei alapján kerülnek elvégzésre. A családsegítő és az esetmenedzser a szülőket abban segíti, hogy családi körülményeik (anyagi és lakáskörülményeik, életvezetésük, pszichés problémáik kezelése, nevelési attitűdjük változtatása stb.) alkalmasak legyenek arra, hogy a gyermek ismét vérszerinti családjában nevelkedhessen. Sajnos tapasztalataink azt mutatják, hogy erre igen kevés az esély, a szülők nem hajlandóak vagy nincs is rá anyagi lehetőségük, hogy körülményeikben, életmódjukon változtassanak. A 2017. évben tapasztalat problémák típusaik és megoszlása a következő táblázatban olvasható.

11. számú táblázat: Problémák beazonítása

A probléma típusa	Személyek száma elsődleges probléma szerint (fő)		Problémák halmozott száma (db) (elsődlegessel együtt)	
	0-17 éves	18- éves	0-17 éves	18- éves
	a	b	c	d
	Életvitel	12	11	36
Ebből (01-ből): szenvedélybetegség	1	4	7	53
Családi-kapcsolati konfliktus	18	25	25	56
Családon belüli bántalmazás	6	10	6	10
Elhanyagolás	24	n.a	28	n.a

Ebből (05-ből): oktatási, nevelési elhanyagolás	6	n.a	11	n.a
Gyermeknevelési	9	23	13	25
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	15	n.a	26	n.a
Magatartászavar, teljesítményzavar	16	n.a	23	n.a
Fogyatékoság	1	1	8	11
Lelki-mentális	2	5	21	96
Egyéb egészségi probléma	0	6	7	34
Foglalkoztatással kapcsolatos	0	9	3	47
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	2	34	29	182
Ügyintézésel kapcsolatos		3	87	162
Információkérésel kapcsolatos		11	79	172
Egyéb	1	5	6	3
Összesen (01,03-05, illetve 07-17 sorok összege)	106	143	397	860

Jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai:

A jelzőrendszer tagjainak száma több mint 50, elérhetőségeiket rendszeresen frissíti a családsegítő szolgálat. A 2017-es évben a megelőző évekhez hasonlóan az oktatási-nevelési, ill. az egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézmények részéről érkezett a legtöbb jelzés. Ezen kívül a Rendőrség, a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálatok és hatósági személyek szintén rendszeresen küldtek jelzéseket. Valamint a magánszemélyektől is több esetben érkezett jelzés.

2017-ben érkezett jelzések száma: 129 db

Ebből: Iskolák: 48 db,

Óvodák: 5 db,

Védőnői Szolgálat: 23 db,

Rendőrség: 9 db,

Gyermekvédelem: 21 db,

Magánszemélyek: 23 db.

18 év alatti gondozottjainknál a leggyakoribb problémák: igazolatlan iskolai hiányzás, óvodakötelezettség elhanyagolása, magatartási és teljesítményi problémák, fizikai elhanyagolás, anyagi nehézségek, csavargás, lopás, védőnői szolgálattal való együttműködés visszautasítása, nevelési-gondozási problémák, bántalmazás.

A gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátás igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok:

2017 évben a szolgálatnál nem volt átmeneti gondozásban részesülő gyermek. A korábbi évek tapasztalatai szerint néhány esetben előfordult, hogy szükség lett volna gyermekek átmeneti

otthonában való elhelyezésre, de sajnos amiatt, hogy sem a járásban, sem pedig Pest megyében nincs ilyen intézmény - országos fenntartású intézménybe bekerülni nagyon nehéz túljelentkezés miatt – ebből adódóan erre nem kerülhetett sor.

Az idei évben is kéthetente működik a Kamasz Klub, május hónapban két hetenként elindult Játékos Klub a játszani szerető felnőtteknek.

Adománygyűjtés és azok közvetítése egész évben folyamatosan működik. Az épületen belül lévő raktárhelyiségben adományból kapott tartóst-élelmiszerek vannak tárolva, melyekből kríziscsomag készül a rászorulóknak.

Bölcsődék: Város 2 (önkormányzati és magán) bölcsődéje várja a gyermekeket. A bölcsődébe beíratott gyermekek száma 2014. évben 39 fő, 2015. évben 38 fő, 2016. évben 63 fő, 2017. évben 58 fő. A gyermekvédelem középpontjában meghatározó szerepet betöltő jelzőrendszer áll. A gyermekjóléti központ kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működtetése, melyet a prevenciós munka első számú eszközének tekinteni. A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. A jelzőrendszer tagjai a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó szervezetek, személyek egészségügyi szolgáltatást nyújtók (védőnői szolgálat, házi orvos és házi gyermekorvos), személyes gondoskodás területén szolgáltatók (családsegítő szolgálat, bölcsődék), köznevelési intézmények (nevelési-oktatási intézmények, nevelési tanácsadó), rendőrség, ügyészség, bíróság, társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok, munkaügyi hatóságok. 2018. évben a köznevelési intézményi feladatok mindegyike ellátott volt a város saját fenntartású intézményeiben, illetve a Klebersberg Központ intézményeiben.

Óvodák: Pomáz dinamikusán fejlődő agglomerációs település, ahol a gyermeklétszám a fővárosból kiköltöző fiatal családok jóvoltából folyamatosan növekszik. Városunk Budapesttől néhány kilométerre fekszik, így a felnőtt lakosság túlnyomó része a fővárosba jár dolgozni. Ezt elsősorban a jó közlekedési lehetőségek teszik lehetővé. Az „ingázó” életmód következtében a családok részéről nagy az igény gyermekeik intézményes elhelyezésének megoldására napközi otthonos rendszerben. Ezt a napközi otthonos ellátást a városban hosszú évek óta jórészt az önkormányzat által fenntartott óvodák és a bölcsőde látják el, kisebb részben magánóvodák, családi napközik. Óvodáinkban a felvétel óvodakörzetek szerint történik. A magas gyermeklétszám miatt az óvodai csoportok szükség esetén a törvényben meghatározott létszámhatáron felül működnek.

Pomáz hagyományosan soknemzetiségű település, ahol a különböző nemzetiségek együtt élése során mindig is lehetőség volt az identitás megőrzésére. E hozzáállás eredménye a sok éve működő szerb, illetve német nemzetiségi óvodai csoport, ahová a gyermekek a szüleik írásos nyilatkozata alapján kerülhetnek. Hagyományos nyitottságunk következtében a különböző óvodai csoportokba

járó, és családi kötelei alapján más nemzethez is kötődő, nemzetiségi, illetve migráns gyermekek számára is biztosítjuk önazonosságuk megőrzését, ápolását, társadalmi integrációjukat.

A Pomázi Hétszínvirág Óvoda-Bölcsőde öt óvodaépületet és egy bölcsődét foglal magában.

A működéshez szükséges alapvető személyi feltételek a tagintézmények többségében biztosítottak.

A tárgyi feltételek lehetővé teszik a működést, az épületek és a tárgyi eszközök folyamatos pótlása, állagmegóvása szükséges és kötelező feladat.

A nevelőtestület és alkalmazotti közösség igényes az épületek külső és belső környezetének esztétikumára, tisztaságára, rendezettségére, és lehetőségeikhez képest minőségi környezet biztosít a gyermekeknek.

A Pomázi Hétszínvirág Óvoda-Bölcsőde óvodái és a bölcsőde gazdaságilag részben, szakmailag önálló intézmények. A bölcsődében 20 hetes kortól, az óvodákban 3 éves kortól az iskolába lépésig látjuk el a hozzánk járó gyerekeket.

Óvodák és magánóvodák: Pomázi Hétszínvirág Óvoda – Bölcsőde (Pomáz, Jókai Mór utca 2.), Mesevölgyi Tagóvoda, (Pomáz, Beniczky utca 11.), Napsugár Tagóvoda, (Pomáz, József Attila utca 4.), Mesedombi Tagóvoda, (Pomáz, Beniczky utca 84.), Mesevár Tagóvoda, (Pomáz, Béke utca 9.) szám alatt önkormányzati óvodák találhatóak. Az Eszterház Néphagyomány Éltető Óvoda, (Pomáz, Tamási Áron utca 2.), Tündérvölgy Óvoda, (Pomáz, Katona József utca 2.), az Almafa Óvoda és Bölcsőde, (Pomáz, Fáy András u. 49.), a Mese-Kuckó Óvoda és Bölcsőde, (Pomáz, Mártírok útja 22.), a Kincskereső Óvoda (Pomáz Bihari János u. 1.), a MeseKuckó Óvoda (Pomáz, Eötvös utca 2.) szám alatt magánóvodák (a teljesség igénye nélkül) találhatóak. Az új 4 csoportos bölcsőde pályázat során a meglévő új óvoda mellé 2018-2019 év során épül meg az intézmény. Ezzel növekedik bölcsődei férőhelyek száma. A pályázat VEKOP kereteken belül valósul meg. Az intézmény célja az igényes, minőségi környezet biztosítása.

Pomázon 3 általános iskola és 1 szakközépiskola található: a Pomázi Sashegyi Sándor Általános Iskola, Gimnázium és Rendészeti, (Pomáz, Iskola utca 2.), Pomázi Mátyás Király Általános Iskola, (Pomáz, Mátyás király utca 2.), Pomázi Német Nemzetiségi Általános Iskola, (Pomáz, Beniczky utca 53.) általános iskolák.

A Pomázi Mátyás Király Általános Iskola 1981-ben nyitotta meg kapuit a tanulók előtt. Az iskola épülete jól megközelíthető helyen, a HÉV – és buszmegállótól 2 percre található. Az épületet tágas sportudvar veszi körül, ahol a gyerekek a szünetben kiélhetik a mozgásigényüket, illetve a sportpálya a kinti testnevelés órák színhelyéül is szolgál.

2016-ban teljesen felújították a kinti sportpályát. Egybefüggő gumiborítást kapott a pálya, a végében két kosárpalánk is helyet kapott. Az udvaron kialakításra került egy szabadtéri tanterem, nagyméretű szabadtéri sakk, egy korszerű játszótér és egy szabadtéri edzőterem is.

2017. évben az iskolaépület falait és tetejét leszigetelték és lefestették, hőszigetelt nyílászárókra kicserélték az összes régi nyílászárót, napelemrendszert helyeztek el a tetőre. Ezzel a felújítással az iskola sokkal korszerűbb lett.

A nevelőtestület kezdettől fogva olyan iskola létrehozásán fáradozik, ahol a tudásnak értéke van, s ahonnan nyitott, érdeklődő, testileg-lelkileg egészséges fiatalok kerülnek ki.

Az intézmény gyermekközpontú; nevelő-oktató munkánk fontos feladata, hogy segítse a gyermekek egyéni képességeinek kibontakozását. Cél, hogy a tanulókat kreativitásra, önállóságra, öntevékenységre, reális énkép kialakítására és saját maguk és társaik elfogadására neveljük, illetve kialakítsuk bennük az önművelésre való igényt. Nagy hangsúlyt helyeznek a kitartó munkára, szorgalomra, igényességre, továbbá a gyermekek együttműködési készségének fejlesztésére.

Büszkék vagyunk arra, hogy a kitartó munka eredményeképpen elnyerte az örökös ÖKOISKOLA címet az intézmény.

Sakkpalota osztály és testnevelő tagozat is indult az első évfolyamon. Ez az oktatási rendszer végig viszi a tanulót a teljes alsó tagozaton.

Az informatika és angol nyelv tanításának komoly hagyományai vannak. Az informatika és idegen nyelv oktatása negyedik évfolyamon kezdődik, előtte lehetőséget adunk – választható formában – történő tanulásra. A tehetséges tanulók számára felső tagozatban emelt szintű csoportokat szervezünk matematika, angol és informatika tantárgyakból.

2017. évtől folyamatosan ECDL vizsgára készítik fel a tanulókat, amelyet sikeresen teljesítik.

Több délutáni tevékenységre is van lehetősége a tanulónak. Futball, szivacskezilabda, röplabda, mazsorett, karate, harcművészet (aikido, kempo), sakkoktatás, fafaragás, agyagozás.

Az iskola több éve sikeresen vesz részt az Erzsébet tábor programban és a Határtalanul pályázatban. Magyarországon több városba és külföldön, Szlovákiába, Szlovéniába, Ukrajnába, Romániába (Erdélybe) is szerveztek a program keretében kirándulást.

A környezet- és természetvédelmi nevelés keretében különböző kirándulásokat szerveznek úgy, mint az „Erdei iskola”. Az Ökoiskola program keretein belül pedig folyamatosan szelektív hulladékgyűjtést, valamint használt étolaj- és papírgyűjtési versenyeket szerveznek, témanapokat tartanak.

A Pomázi Sashegyi Sándor Általános Iskola, Gimnázium és Rendészeti Szakközépiskola mint az egykori állami népiskola épületét 1901 nyarán kezdték el építeni. Az iskola 2001-ben ünnepelte fennállásának 100. évfordulóját. Az intézményben jelenleg 585 diák tanul. 2006 óta folyik középiskola képzés is az általános iskolai képzés mellett, 2017 szeptemberében indult a gimnáziumi

képzés. A tehetséggondozás mellett nagy hangsúlyt kap a felzárkóztatás, a lemaradó diákok korrepetálása is.

A **Pomázi Német Nemzetiségi Iskolában** fontosnak tartják, hogy tanulókat az életre készítsék fel. A munkaerőpiacon elvárás az állandó tovább-és átképzés vállalása, az önálló, de csapatszellemben dolgozó, kooperáló, kreatív gondolkodó, nyelveket beszélő munkavállaló megjelenése. Egyre inkább terjed a távoktatás, az e-learning. Ehhez olyan képességek, készségek, elsajátítására van szükség, ami a hagyományos pedagógiai kultúrával csak keveseknek sikerülhet. Így a társadalmi különbség tovább nő. Általános tapasztalata az iskolának, hogy a hagyományos metodika kizárólagos alkalmazásával nem lehet az esélyegyenlőséget biztosítani. Ezért ezek mellett a modern pedagógiai módszereket is bevonják a tanítás-tanulás folyamatába.

Szociális hátrányok enyhítését segítő, az esélyegyenlőséget biztosító tevékenységek az iskolában.

A hátrányos helyzetű tanulóinkkal képesség-kibontakoztató felkészítés formájában foglalkoznak, együttműködve a szülővel. A képesség-kibontakoztató felkészítés lényegeként határozzák meg, hogy keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a többi tanulóhoz történő felzárkóztatása, tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése, tehetségének kibontakoztatása folyik.

Az alapfokú művészetoktatást a Teleki-Wattay Művészeti Iskola végzi.

A város zeneiskolája országos hírű, sok tehetséges fiatal került ki falai közül. (Pomáz Templom tér 3.). Alapító szerv neve: Emberi Erőforrások Minisztériuma, alapítói jogkör gyakorlója: Emberi Erőforrások Minisztère, (1054 Budapest, Akadémia utca 3.), fenntartó: Váci Tankerületi Központ, (2600 Vác, dr. Csányi krt. 45.), 1992-ben alapították. Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztésen van. A munka központjában a gyermek személyiségének fejlesztése áll a zene, a tánc, a képzőművészet és színművészet segítségével. Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőképességeket alapozza meg, illetve felkészít a szakirányú továbbtanulásra. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, nemzeti értékek megőrzésében, különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában. Az intézmény meggyőződése, hogy a XXI. századi ember számára is meghatározó fontosságú, hogy elsajátítsa azt a látásmódot, megtapasztalja azt az életérzést, amellyel a klasszikus hagyományokra épülve a személyiség szabad fejlődésének teret adva új értékeket teremteni képes. Ezzel művelt, nyitott, tevékeny, alkotó ember megszületését segíti elő. Az intézmény - művészetoktatási intézmény lévén - elkötelezi magát az abszolút művészeti értékek minőségi közvetítésére mind a tanórákon, mind az intézmény falain kívül. A felvett növendék részére – az egyéni órák során - személyre szabott, egyéni léptékű fejlesztési formát alkalmaz. Ez, valamint a kompetencia alapú szemlélet, - mely munkánk során a mindennapokban jelen van - lehetővé TWMI PEDAGÓGIAI PROGRAM 9 teszi a növendékben

rejlő tehetség és zenei ízlés maximális kibontakozását, a hátrányos helyzetű növendékei részére lehetőséget biztosít az együttesben történő közös tevékenykedésre, mely egész további életére kihatva alapot ad a szabadidő igényes eltöltésére.

A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a műveltség megalapozásához. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást, a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja. Az iskola alapfeladata, hogy a maga sajátos eszközeivel, érzelmi és esztétikai neveléssel járuljon hozzá egy sokoldalú, művelt, érett, kreatív személyiség kialakításához. Neveljen az értékes művészet szeretetére, az arra alkalmas növendékek felkészítse szakirányú továbbtanulásra. Alaptevékenysége: alapfokú művészetoktatás zeneművészeti, színművészeti, táncművészeti, képző- és iparművészeti ágakon.

A 2017/2018-as tanévben az engedélyezett és beiratkozott tanulók létszáma 470 fő volt. 2017. évben a tanulók száma: zeneművészet: 393 fő, táncművészet: 59 fő, képzőművészet 37 fő, zene előkészítő: 48 fő

(Forrás: Az Intézmény Pedagógiai Programja és közzétételi lista)

A városban megoldott az óvodáskorú és az általános iskoláskorú gyermekek elhelyezése.

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. A bölcsődékben, óvodákban, általános és középiskoláinkban zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében szervezik meg.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló (Nkntv. 4. §-ának 13. pontja)

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékossg együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum

zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati **problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek** (Nkntv. 4. § 3. pont).

A **halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók** nyilvántartása a szülő által önkéntesen benyújtott nyilatkozat alapján történik. A HH és HHH gyermekek száma a 2018. évi legfrissebb adatok alapján intézménytípusonként a következőképpen alakul:

12. számú táblázat: Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók megoszlása intézménytípusonként (2018,2017)

Intézménytípus	Hátrányos helyzetű (HH) gyermekek száma (fő)		Halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek száma (fő)	
	2018	2017	2018	2017
Bölcsőde	2	2	0	0
Óvoda	22	17	0	0
Általános iskola	31	28	1	2
Középiskola	14	9	0	0
Összesen:	69	56	1	2

Pomázon számos (önkormányzati és magán) óvoda van, az önkormányzat üzemeltetésében a (Pomázi Hétszínvirág Óvoda- Bölcsőde és 4 tagóvodája).

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók, gyermekek oktatását minden köznevelési intézmény vállalja.

Az önkormányzati óvodák esetében fontos a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása gyermek. SNI szegregáció nincs a tagóvodák között.

Az óvodapedagógusok felkészültek, folyamatosan képzéseken vesznek részt. Valamennyi óvoda infrastruktúrája magas szintű ellátást biztosít, és ennek előnyeit a HH/HHH gyermekek is élvezik.

Tornaterem valamennyi óvodában van, sajnos városunkban nincs fejlesztő pedagógus, a szülőknek, ezt a problémát saját erőből kell megoldani.

Minden óvodában és a bölcsődékben is nagy hangsúlyt fektetnek az egészséges nevelésre, gondozásra, a maximális tudás átadására, szeretetre és figyelemre. Ezen kívül a speciális igényű gyermekek szükségleteit is igyekszünk kielégíteni, segítséget nyújtani a fejlődésükbe, melyben az óvodapedagógusok munkáját nagyban segítő pedagógusasszisztensek, dajkák, logopédusok, fejlesztőpedagógusok és gyógytornászok is részt vesznek.

A tervek között szerepel a bölcsődének a padlásterében kialakítani egy sószobát, valamint egy játszószobát.

Valamint a „Mesevár Tagóvoda” kivételével az összes óvodában tervezzük lecserélni a kinti játékokat, melyek már nem korszerűek. Ezeket a cserére szoruló játékokat (pl. homokozó, mászóka) folyamatosan, egyszerre egyet-kettőt igyekszünk cserélni, bővíteni.

A csoportszobákba a játékok időszakos cseréje, illetve új játékok beszerzése a cél.

A köznevelési rendszer átalakításával 2013. január 01. napjától önkormányzat fenntartó státuszból működtetői státuszba került. A korai fejlesztés lehetősége, mint önkormányzati feladat megszűnt. A köznevelési rendszer átalakításából adódóan újra kell gondolni azokat a feladatokat, programokat, támogatási rendszert, amelyet az önkormányzat, mint fenntartó biztosított. Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

Az önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások ún. alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

Prevenációs munkák az önkormányzati óvodákban:

- Egészséges életre való nevelés területén
- Másság elfogadása területén (különböző életkor, egészségi és testi szempontok)
- Tolerancia a csoportba járó gyerekek felé
- Fogyatékossgal élő gyermekek elfogadása

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az egészségügyi ellátások biztosítása a gyermekek részére.	Elérhető, ingyenes egészségügyi ellátások. Kedvező sportolási lehetőségek biztosítása. Az egészséges életmód, főleg a táplálkozás tekintetében prevenciós foglalkozások, programok
Bölcsődei infrastruktúra további fejlesztése.	Gyermeklétszámhoz igazodó intézményhálózat működtetése.
Bűnmegelőzési előadások tartása és a pedagógiai nevelő- és oktató munkába való bevonás.	További szakképzett szakemberek alkalmazása a köznevelés, egészségügy, bűnmegelőzés és szociális szféra területén egyaránt.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

Míg régebben a nőknek a háztartás vezetése és a gyereknevelés jutott osztályrészül, addig napjainkban nekik is dolgozniuk kell, s a család (gyermeknevelés, párkapcsolat) és a karrier között kell megteremteniük az egyensúlyt, ami nem könnyű. Statisztikai adatok is igazolják azt, amit amúgy is tudunk: a nők helyzete igencsak ellentmondásos ma Magyarországon. Míg ugyanis életesélyeik sokkal jobbak, mint a férfiaké; az oktatásban sokkal aktívabbak, ugyanakkor jóval leterheltebbek, s anyagilag legalábbis jóval kevésbé elismertek, mint az erősebbnek kikiáltott nem. Magyarországon egyébként a nők egyenjogúsága közel azonos a közép-kelet-európai régióval.

Az önkormányzat és annak intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkeznek a standard szempontok és problémák tekintetében.

A demográfiai és közszolgáltatási adatok vizsgálatából az alábbi összefüggések állapíthatók meg:

- a település összlakosságának 2016. évben 51,38 %-a nő (8.903 fő);
- a női lakosok kevesebb, mint fele 18-59 éves tehát aktív korú (4575 fő);

A népesség nemek szerinti megoszlása a népességben belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort élnek meg, mint a férfiak. (4. számú ábra)

13. számú tábla: A regisztrált munkanélküli nők aránya és száma az állandó népességből a 15-64 év (aktív korú) az alábbiak szerint alakult:

	Nők	Férfiak
2013. évben	220 fő	218 fő
2014. évben	187 fő	181 fő
2015. évben	142 fő	133 fő
2016. évben	127 fő	119 fő

A nem szerinti megosztásban a nők mutatnak jobb eredményeket

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel.

Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

Az oktatásban is a nők vezetnek. A mai magyar jelzőszámok szerint ugyanis a tanulást a férfiak könnyebben feladják, mint a nők, és rövidebb ideig ülnek iskolapadban. Mindezzel együtt is a munkaerőpiacon a nők kevésbé vannak jelen, mint a férfiak, bár a kereső munka szerepe és a nők önálló karrierigénye iskolázottságuk függvényében nő. Tény persze, hogy a nők munkaerő-piaci esélyeit jelentősen befolyásolják családi kötöttségeik, így rész munkaidős munkát zömében a kisgyermeket nevelő anyák vállalnak hivatástudatból vagy megélhetési kényszerből. A helyzet 2009-ben a világgazdasági válsággal összefüggésben, annyiban változott, hogy a munkáltatók gazdasági okból szélesebb körben választották megoldásként ezt a foglalkoztatási módot.

5.2 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Az önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

Pomáz város igyekezett a nők helyzetét, a gyermekvállalást megkönnyíteni, széles, mindenki számára elérhető szociális háló kialakításával, bölcsődei, óvodai férőhelyek biztosításával a városban élők gyermekeinek számára.

14. számú táblázat: bölcsődei férőhelyek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma
2013	2	83
2014	2	86
2015	2	87
2016	2	89

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A munka világába való visszatérést segítő, az önkormányzat gondozási díjban a nehéz anyagi körülmények között élő családoknak kedvezményt ad a bölcsődékben, ezzel is könnyítve a családok helyzetét.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

A területi és az iskolavédőnők az alábbi problémákkal szembesülnek:

Területi védőnők:

- Megélhetési nehézségek, anyagi problémák miatt nő a feszültség a szülők között
- Munkanélküliségből adódó családi problémák kezelésében segítségnyújtás
- Gyakori a válás és a gyermekeit egyedül nevelő anya
- Gondot jelent sok családnak a gyógyszerek kiváltása, pedig nem tartoznak a segélyezetttek körébe
- Romlik a táplálkozás minősége
- Férőhely hiány miatt nehéz a gyermekközösségbe való elhelyezés
- Tájékoztató adása hivatalos ügyek intézésében
- Karitatív segítségnyújtás rászoruló családoknak: pelenka, ruha, játék adományozása
- Gyermeknevelési, párkapcsolati, anyák lelki problémáira segítségnyújtás, tanácsadás

Iskolavédők:

Az iskolákat ellátó védők rendszeres kapcsolatot tartanak az iskolai gyermekvédelmi felelősökkel, megbeszélve tapasztalataikat a gyermekek egészségi állapotáról szociális, szocializációs helyzetükre tekintettel.

- Stressz helyzetek kezelése
- Szakorvosi vizsgálatok elvégzésének hiánya esetén felvilágosítás
- Egészségkultúra hiányosságai, egészségmegőrzés fontossága
- Gyógytestnevelésre figyelem felhívás
- Egészségkárosító szerek, helytelen táplálkozás hatása, tanácsok adása

5.4 nőt érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakra nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, lsd. testi sértés, zaklatás, távoltartás.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A családban lévő konfliktusok kezelése vagy egyéb problémák kezelése érdekében sok esetben a nők azok akik segítséget kérnek.

5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben lévő nők számára nagyon fontos tényező az idő, ezért a várólistával működő szállók sok esetben nem tudnak azonnali segítséget nyújtani. Fontos a megfelelő tájékoztatás, és az igények és kapacitás összhangja, mivel városunkban nem működik ilyen intézmény.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére. Az önkormányzati képviselők körében 4 nő található, közöttük az alpolgármester. A Pomázi Polgármesteri Hivatal középvezetőinek közel 90 %-a nő. Ha az önkormányzati intézmény hálózat felső vezetését vizsgáljuk, akkor közel 90 %-a nők aránya.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez ösztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is.

Pomáz város vezetése a Szelistye lakópark kialakításánál egy közkedvelt, európai szintű játszóteret alakított ki a kisgyermekes családok számára. A Klisza dombra a különböző civil szervezetek színes programokat szerveznek a gyermekes családok részére, melyen minden korosztály szívesen részt vesz. A város környéke kedvelt kiránduló hely, ez nem csak az idősebb korosztály kedvelt szórakozása, hanem a kis és nagy gyermekes családoké is. A kialakítás alatt lévő Alcsevisa

területén is a város vezetése egy szabadidő központ kialakítását tervezi, ahol nem csak a kis és nagy gyermekes családok, hanem minden korosztály egymás mellett tudja használni a létesítményt.

A Pomázi Művelődési Ház és Könyvtár folyamatosan megújuló programkínálat mellett a helyi hagyományos programokat is szerveznek: kiállítások, koncertek, színházi előadások, játszóház, gyermek- és családi programok, tanfolyamok, bálók, ünnepi és művészeti események, nyugdíjas programok egyaránt megtalálhatók.

A minden évben megrendezésre kerülő Pomáz Város Napja színes kínálatával, minden korosztály számára programot nyújt.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermekvállalás női foglalkoztatásra negatív munkaerőpiaci-tényezőinek enyhítése.	Gyermekek napközbeni ellátását nyújtó intézmények által nyújtott megfelelő férőhelyek száma. Családbarát munkahelyek- rugalmas munkaidő, részmunkaidő biztosításával. Nők esélyegyenlőségének biztosítása a munkaerőpiacon.
Bántalmazott nők és gyermekik támogatása.	Nők védelmére irányuló programok bevezetése. Jogokkal, kötelezettségekkel kapcsolatos előadások, szakmai segítségnyújtás biztosítása.
Szabadidős létesítmények tömeges igénybevétele, pl: streer workout park, kondi parkok, futópálya	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása, további építése. Egészségfejlesztés.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az idős korú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

- saját jogú; és

- hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

- az öregségi nyugdíj,
- a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

- az özvegyi nyugdíj;
- az árvaellátás;
- a szülői nyugdíj;
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
- özvegyi járadék.

Pomáz népességének összetételében a 60 év felettek aránya kismértékben emelkedő tendenciát mutat. A népesség öregedésével a háztartások korösszetétele is megváltozott városunkban.

Jellemző, hogy egyre több az olyan háztartások száma, melyben csak idős emberek élnek, a felmérések alapján a háztartásoknak mintegy az egyharmada egyszemélyes. Minél idősebb személyről van szó, annál nagyobb az esélye, hogy az illető egyszemélyes háztartást tart fenn. A szociális helyzet általában az egyedül élők esetében mutat alacsonyabb szintet. Általánosnak mondható, hogy az idős emberek ameddig csak el tudják látni magukat – még a megözvegyülés után sem költöznek össze gyermekeikkel, unokáikkal – megpróbálnak önállóan élni. Ragaszkodnak a több évtizede megszokott lakókörnyezetükhöz, biztonságban érzik magukat abban a közegben, ahol régóta élnek.

Az idős lakosság gazdasági, szociális helyzetét, életkörülményeit általában a lakáshellyel, a jövedelemmel, a fogyasztás szerkezetével és színvonalával lehet jellemezni.

A városban az időskorú lakosság többsége tulajdonosként él lakásában. A városi lakások sajátosságaira (nagy alapterületű, kertes házak, pincés vagy szuterénes, emeltes lakások) tekintettel a lakások fenntartási költségei magasak. A városban élő idősek lakáskörülményeire jellemző, (a 1970-es évek építkezési trendjének sajátossága volt) hogy sokan egyedül laknak 80-100 négyzetméter alapterületű ingatlanokban, melyet nyugdíjükből csak nehezen tudnak fenntartani, a lakás korszerűsítésére anyagi lehetőségük nincs, így az idősek által lakott lakások legtöbbször a lakásberendezéseket illetően felújításra szorul.

Az városban élő időskorúak esetében elmondható, hogy vannak idősek, akik viszonylag magas nyugdíjából élnek, vannak, akik kis nyugdíjából élnek, és vannak, akik alapvető megélhetési gondokkal küzdenek, melyet önerőből megoldani nem képesek, és ezáltal önkormányzati gondoskodásra szorulnak. Az alacsony jövedelemmel rendelkező nehéz élethelyzetben lévő idősek nyugdíjuk kiegészítéseként kérelmükre települési támogatásban részesülhetnek.

Míg az időskorú háztartások legnagyobb kiadási terhét korábban az élelmiszerekre fordított költségek képezték, a második helyet a lakásfenntartási költségek, a harmadik helyet pedig az egészségügyre fordított kiadások jelentették, addig napjainkra ez az arány eltolódott. Az időskorúak által vezetett háztartásokban élők – a növekvő energiaárak következtében – egyre többet fordítanak a lakásfenntartásra. Mivel a lakásrezsi kiadás a lakás méretétől, minőségétől, fűtési módjától, és felszereltségétől is függ – s mint azt korábban kifejtettük, ezen a téren az időskorú lakosság van a leghátrányosabb helyzetben – a növekvő lakásfenntartási költségek igencsak megterhelik a nyugdíjból élőket. Ennek kompenzálására a fűtési települési támogatást nyújt a városban élőknek melyet az adott évben október és november hónapján lehet igényelni.

Az alacsony jövedelemmel rendelkező nehéz élethelyzetben lévő idősök nyugdíjuk kiegészítéseként, kérelemre pénzbeli-, és természetbeni települési támogatásban részesülhetnek.

6.2 Idősök munkaerő-piaci helyzete

Az idősök, nyugdíjasok többsége – amennyiben ezt egészségi állapotuk és a jogszabály lehetővé teszi – szívesen vállalna továbbra is munkát jövedelme kiegészítése érdekében. A tapasztalatok alapján erre leginkább csak akkor nyílik lehetőségük, ha a jogszabály engedi, és ha speciális tudással rendelkeznek.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A helyi közszolgáltatások terén az idősökkel való foglalkozás színvonalát igyekszik a város évről, évre növelni. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások a város minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik.

6.4 Az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az életkor előrehaladásával az időskorúak egészségi problémái megnőnek, egyre gyakrabban szorulnak orvosi kezelésre: utalják őket szakorvoshoz vagy kezelik őket kórházakban. A város időskorú lakosság arányára tekintettel kiemelt figyelmet érdemel az egészséggel való törődés: a helyi szükségletekhez igazodó egészségügyi szolgáltatások széleskörű hozzáférhetővé tétele, az

egészséges életmódról való tájékoztatás. A városban évente kétszer nagy sikerrel kerül megrendezésre az Pomáz Város Egészség Klubja által rendezett egészség nap, mely ingyenes egészségügyi szűrővizsgálatokra és tanácsadásokra ad lehetőséget. Pomáz Város a gyógyszerszámlák kifizetéséhez méltányos közgyógyellátás biztosításával nyújt segítséget.

Azt idősök részére a szociális törvényben meghatározott alapszolgáltatások valamennyi formáját biztosítja Önkormányzatunk.

Az idősök igénybe vehetik az önkormányzattól az idős pomázi lakosok hulladékszállítási közszolgáltatási díjfizetési kötelezettségéhez nyújtott támogatást. Támogatásra jogosult 70 éven felüli egyedülálló pomázi lakos, 70 éven felüli háztársával együtt élő pomázi lakos, amennyiben mindketten betöltötték a 70 évet és háztartásukban csak ők ketten vannak. A támogatás mértéke a mindenkori szilárd-hulladék szállításhoz kapcsolódó közszolgáltatási díj, 50 literes edényre vonatkozóan.

A 90 éven felüli időskorúakat a Polgármester személyesen köszönti meg otthonukban. Karácsonykor 90 évesek és a nagycsaládosok ajándécsomagot kapnak. A fenti támogatásokkal az önkormányzat nem titkolt célja, hogy kifejezze megbecsülését az időskorú lakosság felé.

Az életkor előre haladtával az időskorúak egészség az időskorúak egészségproblémái megnőnek, egyre gyakrabban szorulnak orvosi kezelésre. Az időskorú lakosság arányára tekintettel kiemelt figyelmet érdemel az egészséggel való törődés a helyi szükségletekhez igazodó egészségügyi szolgáltatások széleskörű hozzáférhetővé tétele, az egészséges életmódról való tájékoztatás. A Pomázi Művelődési Ház és Könyvtár ismeretterjesztő előadás sorozattal segíti az egészség megőrzésére vonatkozó ismeretek bővítését.

Minden évben nagy sikerrel kerül megrendezésre a Szociális és Egészségügyi Bizottság által megrendezett Egészség Nap, mely több ingyenes szűrővizsgálati lehetőséget biztosítanak az időskorúak számára.

6.5 Az idősellátás kötelező és önként vállalt feladatai városunkban:

Étkeztetés

Pomáz városában az Étkeztetést a Pomázi Szociális Szolgáltató Központ (továbbiakban SZSZK) – Idősök Napközbeni Ellátása csoport látja el.

Az 1993. évi III. törvény 62. § szerint étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani

Étkeztetésben kell részesíteni azt az igénylőt, illetve általa eltartottat is, aki kora vagy egészségi állapota miatt nem képes az étkezésről más módon gondoskodni.

A városban az étkeztetés több évtizede óta az év minden munkanapján meleg étel biztosításával történik. Az étkeztetés igénybe vehető:

- házhoz szállítással az év minden munkanapjain
- hetente 5x (hétfőtől-péntekig),

Házi segítségnyújtás

A szolgáltatás célja az 1993. évi III. törvény 63. § alapján, hogy az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását – szükségleteinek megfelelően – lakásán, saját lakókörnyezetében biztosítsa. A fő ellátotti csoport a város időskorú lakossága, de a szolgáltatást biztosítani kell azoknak a pszichiátriai betegeknek, fogyatékos személyeknek, valamint szenvedélybetegeknek is, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek. Az időseket otthonukban gondozzák, illetve segítik a ház körüli teendők ellátásában a gondozónők. Akiknek a mozgás nehezen megy, azoknak segítenek a bevásárlásban, csekk feladásában, illetve a gyógyszerek kiváltásában. Személyi gondozás keretében pedig fürdésben, hajmosásban, gyógyszerek beszedésében, ágyban fekvő ellátottaknak az ágybeli mozgatásban segítenek. Jelenleg, 18 ember veszi igénybe a szolgáltatást. 3 gondozónő látja el a munkát, mindhárman ápolói végzettséggel rendelkeznek.

15. számú tábla: Házi segítségnyújtásra vonatkozó adatok (2017):

Életkor	Férfi	Nő (fő)
70-74 éves	-	2
75-79 éves	3	2
80-89 éves	3	4
90-x éves	1	3
Összesen:	7	11
Összesen:	18	

Nappali ellátás

Az idősek nappali ellátását a Pomázi Szociális Szolgáltató Központ (továbbiakban: SZSZK) – Idősek Napközbeni Ellátása csoport látja el.

A nappali ellátást, a szociális törvényben meghatározott feladatai szerint a saját otthonukban élő, részben önellátó, de egészségi állapotuk, idős koruk miatt szociálisan, mentálisan támogatásra

szoruló személyeknek nyújt napközbeni tartózkodásra, közösségi együttlétre lehetőséget. (16. számú táblázat)

Azok az idősek, akik a városban élnek, közösséget, kellemes időtöltést, színes programokat, személyes gondoskodást és törődést kaphatnak az SZSZK-ban. A hét minden napján nyitva tartanak, és szakképzett személyzettel fogadják az ellátottakat. A következő táblázat mutatja, a nappali ellátásban részesülő időskorúak arányát.

16. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	2007	29	1%
2009	2104	27	1%
2010	2225	21	1%
2011	2327	20	1%
2012	2467	22	0,8%
2013	2584	24	0,9%
2014	2721	23	0,8%
2015	2828	26	0,9%
2016	2900	25	0,8%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az Időskorúak Átmenet Gondozóháza

Pomáz város időskorú lakosai számára bentlakásos formában gondozási szükségleteik kielégítését jelenleg 18 fő veszi igénybe a szolgáltatást.

Az intézmény olyan 18. életévüket betöltött – elsősorban idős - személyek számára nyújt ellátást, akik átmenetileg önmagukról gondoskodni nem tudnak, illetve családi helyzetük nem teszi lehetővé a saját otthonukban történő gondozást.

A Gondozóház átmeneti jelleggel, legfeljebb egy évi időtartamra nyújt teljes körű ellátást. Ha az ellátásban részesülő családi környezetébe nem helyezhető vissza, illetve más intézménybe ellátását nem tudják biztosítani, akkor kérheti a gondozóházi elhelyezésének további egy évvel történő meghosszabbítását.

Idősek klubja:

Egy szociális gondozó/foglalkoztató vezetésével jelenleg 20 idős ember látogatja a klubot. A gondozónő munkáját segíti egy mentálhigiénés munkatárs is. Heti, havi rendszerességgel ismétlődnek a programok, tevékenységek. Rendszeresen van vérnyomás mérés. De a hangsúly a

foglalkoztatáson van, melynek keretében kézműves foglalkozás, éneklés, memória játékok, akár egyszerű labdadobálás, éneklés történik. Rendszeresen jár a Klubba a református lelkész, a katolikus atya, egy egyetem tanár előadást tartani, illetve hetente kétszer gyógytorna van. A gyógytorna egy órában csoportos foglalkozás, egy órában pedig személyre szabott egyéni gyógytornát foglal magában.

6.6 Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A városban nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy az idős emberek ne szigetelődjenek el a közélettől, a mindennapoktól, a város problémáitól. Pomáz város vezetőinek fő törekvése, hogy a város idősei otthonosan érezzék magukat lakókörnyezetükben, hogy részesei legyenek a város életének, történéseinek, aktívan közreműködjenek a helyi problémák megoldásában és adják át évtizedes tapasztalataikat a jövő nemzedékének.

Az SZSZK a közösségszervezés fontos helyszíne, mely lehetőséget biztosít a hiányzó családi gondoskodás pótlására, napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, továbbá megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a szabadidős programoknak (színházi előadások, zenés táncos rendezvények, ünnepek), mert felbecsülhetetlen mentális támogatást jelentenek az idősök mindennapi életéhez. Az SZSZK programok a teljesség igénye nélkül:

Állandó programok, napi, heti vagy havi rendszerességgel:

- Felolvasás, imádkozás, éneklés: minden nap, 9.30-10.00
- Gyógytorna: minden hétfőn és csütörtökön, 10.00-11.00 óra között (havi 8 alkalom)
- Bibliaóra, beszélgetés: páratlan heteken, kedd, 10.00-11.30-ig (havi 2 alkalom)
- Istentisztelet (református lelkész által): hónap utolsó szerdája, 10.00-11.00 (Havi 1 alkalom)
- Növényismereti előadás (Dr. Györffy S.): hónap második szerdája, 10.00-11.30 (havi 1)
- Zeneiskolások műsora: minden hónap harmadik csütörtökén, 14.00-14.30 (havi 1)
- Óvodások látogatása: minden hónap harmadik csütörtökén, 10.00-11.15 (havi 1)
- Pedikűr: minden második csütörtök (havi 2)
- Fodrász: minden második péntek (havi 2)
- Egészségügyi előadás: havi 1 alkalom
- Születésnapok, névnapok ünneplése: havi 1 alkalom
- Film Klub: havi 1 alkalom
- Csoportos beszélgetés: havi 1 alkalom
- Irodalmi délelőtt: havi 1 alkalom

- Ezeken kívül: kézműves foglalkozás, sütés, zenehallgatás, felolvasás, társasjáték, kvízparti, stb.
- Alkalomadtán megtekintjük a városban lévő kiállításokat, ellátogatunk író-olvasótalálkozókra, egészségnapokra és más egyéb városi programokra (Pl.: Város Nap)
- Közös ünnepeljük továbbá az egyházi, állami és nemzeti ill. nemzetközi napokat! (pl.: Karácsony, Húsvét, Aug. 20., Márc. 15., Idősek Világnapja, Anyák Napja, stb.)
- Közös beszélgetés formájában említésre kerülnek az év jeles „Zöld” Napjai is. (pl.: okt. 4. Állatok világnapja)

Kiemelkedő programok, havi bontásban:

- Január: Szerb Karácsony (óvodások)
- Február: Farsang
- Március: Húsvéti megemlékezés; Nőnap
- Április: Bolondok Napja (vetélkedő, stb.); Költészet Napja
- Május: Majális
- Június: Kirándulás a környékben (Visegrád, Esztergom, Skanzen, Szurdok)
- Július: Aratási vigadalom
- Augusztus: Kirándulás a környékben (Visegrád, Esztergom, Skanzen, Szurdok)
- Szeptember: Szüreti mulatság
- Október: Idősek Világnapja alkalmából különböző rendezvények
- November: Márton napi vigasság
- December: Mikulás, Luca nap, Karácsony

A rendszeres és időszakos programok segítenek kimozdítani az időseket a korukra jellemző visszavonultságból, ezzel is segítve a társas kapcsolatok minőségének javulását. A programok célja, hogy az idősek a passzív időtöltést olyan aktívra cseréljék fel, mely örömet, kikapcsolódást jelent számukra.

Civil szervezetekkel karöltve folyamatosan tájékoztatjuk az idős lakosságot az igénybe vehető szociális ellátások köréről (tájékoztató kiadványok, helyi újság és Tv).

6.7 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Pomáz Városában a demográfiai mutatók tükrében a lakosság összetétele alapján az idősek száma folyamatosan nő. Az idősek közül egyre többen lesznek a szociálisan rászorult. Életkoruk alapján azonban az egészségi állapotukban rendkívül gyorsan állhat be változás, amelyre a család nem

feltétlenül tud megoldást találni, vagy adott esetben a család nem tartózkodik az idős ember napi közelségében. Sok idős egyedül él, hozzátartozók nélkül, ellátásuk azonban nem minden esetben megoldott. Az ilyen egyedül élő idős emberek védelmében történt az Szociális Szolgáltató Központ létrehozása.

Az önkormányzat célja egyrészt kapcsolatteremtési lehetőség létrehozása, másrészt az önkormányzat által nyújtott széleskörű szolgáltatások, ellátások megismertetése, illetve az azokhoz való hozzájutáshoz történő segítségnyújtás.

Az időskorúak arányának jövőbeli alakulása – a viszonylag változatlan anyagi helyzetük és az időskor természetes velejárójaként jelentkező egészségi problémáik miatt – meghatározza az önkormányzati feladatvállalás iránti igényeket, és irányt mutat Pomáz Város Önkormányzatnak az időskorúak támogatási rendszerének és az idősellátás intézményeinek további fejlesztéséhez.

6.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	Megoldások
Az idősök kulturális programokon történő részvételének javítása, kulturális szolgáltatások bővítése	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, kulturális, közművelődést célzó szolgáltatások szervezése, bővítése. A kulturális programok bővítése, programkínálat szélesítése.
Az idősök egészséges életmódra és betegség megelőzésre való felkészítése és szolgáltatásainak bővítése	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése. Elsődleges és másodlagos prevenció, megerősítés hangsúlyozása az idősebb lakosság körében.

7. A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él,

amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

Pomáz Város fogyatékossgal élők többsége mozgásszervi fogyatékos. A fogyatékossg háttérében sokszor több tényező bonyolult kölcsönhatása áll, ilyenek lehetnek testi, pszichológiai, szociális vagy örökletes tényezők.

17. számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű nők száma	megváltozott munkaképességű férfiak száma
2013	196	185
2014	201	162
2015	187	150
2016	194	151

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fogyatékossgal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak, iskolai végzettségük is elmarad a társadalom egészséges tagjaikétól, ami tovább rontja elhelyezkedési esélyeiket. A fogyatékossg típusa is meghatározza a fogyatékossgal élők gazdasági aktivitását. Legnehezebb helyzetben az értelmileg akadályozottak, vakok és mozgássérültek vannak. A fogyatékossgal élőknek tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket.

A fogyatékossgal élő emberek legnagyobb részének az egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék vagy segély. Ezen ellátások szűkös megélhetést biztosítanak számukra.

A fogyatékossgal élők munkaerőpiacon való megjelenésének előmozdítása érdekében szükséges a fogyatékossgal élők számára az akadálymentes környezet kialakítása, továbbá a közlekedési nehézségek miatt a távmunka lehetőségének biztosítása.

A szociális ellátások területén a fogyatékossgal élő személyek esetében a saját lakókörnyezetben történő segítségnyújtás kap prioritást.

Pomáz Város Önkormányzata szociális és egészségügyi intézményei biztosítják a fogyatékossgal élő személyek lakókörnyezetükben történő ellátását, illetve a lakáson kívüli közszolgáltatások elérését.

7.2. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Pomáz Város Önkormányzata célja a fogyatékossgal élők integrációjának megvalósítása. A városban található intézmények nagy részének akadálymentesítését megoldották.

Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

Új közhasználatú építmények elhelyezése során biztosítani kell a mozgásukban korlátozott személyek részére is a biztonságos és akadálymentes megközelíthetőséget.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékoság esetén még jelentősebb.

Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

7.3 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az akadálymentes környezet kialakításának folytatása, mely nem csak az épített környezetre vonatkozik, hanem az információ alapú akadálymentesítésre is.	Egész város területén akadálymentesítés elérése. Az akadálymentesítés nem csak az épített környezetre vonatkozik, hanem az információ alapú akadálymentesítésre is, azaz: akadálymentes honlapok, látássérülteknek braille írással kiírni a középületek ajtaira a fontos információkat, jelnyelv biztosítása hallássérültek részére.
Társadalmi integráció, a fogyatékos emberek befogadásának elősegítése.	Érzékenyítő programok már korai életkortól kezdve, óvodások, iskolások részére.
Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékossgal élő emberek is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon, minél több lehetőségük legyen sportolni.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Pomáz városában a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az önkormányzati döntések előkészítésébe

bevonják a szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismerik és tiszteletben tartják. Partneri viszonyt alakítottak ki velük. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek. Az ünnepkörökhöz kötődően (húsvét, karácsony) csomagokkal támogatja tagjaikat az önkormányzat.

Látható, hogy sokrétű a civil társadalom, a közfeladatok ellátásában sok civil szervezet vesz részt az alábbi területeken:

- az oktatás-nevelés terén a közfeladatot ellátó szervezetek
- a közrendet, közbiztonságot támogató szervezetek
- az örökségvédelem, kulturális hagyományok ápolása, kultúra közvetítése terén tevékenykedő szervezetek
- a célcsoportok életfeltételeinek jobbítása érdekében humán, mentálhigiénés, szociális, rehabilitációs jellegű szolgáltatásokat nyújtó szervezetek száma
- egészségügyi szolgáltatásokban, főként az egészséges életmódot, sportolást támogató közszolgáltató szervezetek száma

Pomáz Város területén jelenleg két nemzetiségi önkormányzat működik:

Pomázi Német Nemzetiségi Önkormányzat

Pomázi Szerb Nemzetiségi Önkormányzat

A jogszabály szerint nemzetiségi önkormányzati bevételek forrása különösen:

állami költségvetési támogatás, egyéb támogatások (önkormányzati), a saját bevételek, vállalkozási bevételek, a vagyonának a hozadéka, az anyaországi és egyéb adományok, az átvett pénzeszközök.

Önkormányzati támogatás

A nemzetiségi önkormányzatoknak pályázat benyújtásával tudnak az önkormányzattól támogatást kérni, ha megjelölik a pontos cél a használatra, ezt polgármesteri keretből elégítik ki.

Pomáz városában sok civil szervezet is működik melyek, színes és izgalmas programjaikkal várják az érdeklődőket.

Egyik ilyen szervezete a Szent Miklós Alapítvány mely

- Családsegítő Szolgálatára révén szociális munkát végez. (mely kötelező önkormányzati feladat)
- Önkéntes csoportokat működtet.
- Aktívan részt vesz kulturális értékeink meg-ismertetésében – hangversenyeket, kiállításokat, közérdeklődésre számot tartó témákban előadásokat szervez.

- Fiatalok körében a szabadidő hasznos eltöltését segítve, nevelési feladatokat lát el.
- A családok fontosságát előtérbe állítva, évente megszervezi a Családok Napját.
- Minden évben 200 - 500 gyermeknek szerez örömet a testvérvárosunk, Oberhausen által adományozott Mikulás ajándékok szétosztásával.
- Kápolnájában a római- és görög katolikus egyház szertartásait tartják.
- Fenntartja az épületet és a hozzá tartozó parkot, ahol játszótérrel működtet, amely a kisgyermekes családok nagy segítsége.
- A házban működő Karitásztár az arra rászorulókat szolgálja. Az önkormányzat szorosan együtt működik

Szolgálat, mely segítséget nyújt kiemelten közhasznú tevékenysége által:

- a családok és idős korúak szociális és egyéb problémáik megoldásában
- a hátrányos helyzetben élőknek, esélyegyenlőségük elősegítésében
- a gyermekek és ifjúság védelmében,
- a felnövekvő nemzedéknek, képességeik, ismereteik fejlesztésében,
- kulturális értékeink megőrzésében, terjesztésében
- az egészségmegőrzésében, a betegség megelőzésében
- a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítésében
- az emberi és állampolgári jogok védelmében

Szent Miklós Alapítvány Érte, Érted, Egymásért Családsegítő Szolgálat

- Információnyújtás: szociális ellátási formákról, igénylés módjáról, álláslehetőségekről
- Hivatalos ügyek intézésének segítése
- Krízishelyzetben segítségnyújtás
- Életvezetési tanácsadás
- Egyének, családok kapcsolatkézségének javítása
- Segítő beszélgetés, ha nincs kivel megosztani érzéseit, problémáit
- Iskoláskorú gyerekeknek szabadidős programok
- Hátrányos helyzetű gyermekek nyári táboroztatása

KAPOCS SZÍVESSÉGI HÁLÓZAT

Az intézmény mindenki számára nyitott, igénybevétele önkéntes, semmilyen szociális, etnikai, vallási, egészségi megkülönböztetés alapján nem korlátozott.

Önkéntes csoportjai

Idős klub

Részvevői többnyire nyugdíjas emberek, akik a rendszeres összejövetelek által egymásra figyelő szeretet-közösséggé váltak. Kéthetente kedden du. ½ 4-kor tartják találkozóikat. Legtöbbször tea és keksz mellett folyik beszélgetésük. Meghívásukra időnként egy-egy önkéntes előadó megosztja velük élményeit, tudását. Az elmúlt években alapítványi támogatással és pályázati pénzből sikerült évi egy alkalommal kirándulást szervezni. Ilyenkor távolabbi vidékeket látogattak meg (Majk, Győr, Ópusztaszer, Tata, Szeged stb.). Programjaik között szerepel egy-egy múzeumlátogatás, környékbeli városok megtekintése (Avar kincsek, Eszterházy, Tiffany kiállítás, Fót, Gödöllő)

Sérültek csoportja

A csoportot, tagjai értelmi- és mozgássérült fiatalok. Számos fiatal önkéntes segítő aktív közreműködésével a meg növekedett csoport folyamatosan működik. Évközben havonta a Római Katolikus Plébánia hittantermében jönnek össze. Ezen kívül közös kirándulások, színház- és mozi látogatások, kerti partik szerepelnek programjaik között. Csoportjukat minden nyáron egyhetes táborozásra viszik. A csoport a Hit és Fény lelkesítő mozgalomhoz csatlakozott. Programjaikban hangsúlyt kapnak a keresztény értékek és a „kicsinyek” Isten adta értékeinek felfedezése.

NOE csoport

A Nagycsaládosok Országos Egyesületének helyi csoportjaként működik. Legfontosabb feladata – összhangban az országos egyesület céljával – a családok érdekeinek képviselete, a hasonló problémákkal szembesülő családok összefogása, programok szervezése, részvétel a helyi közösségi programokban. Sorainkba három- és több gyermeket nevelő családok tartoznak, de bárki csatlakozhat, aki egyetért a fenti elvekkel. Éves tagdíjfizetés az Országos Egyesületnek történik. Programjaink: Családi nap a Szent Miklós Alapítvánnyal közösen, nyári Hagyományőrző tábor gyerekeknek, alkalmanként kézműves foglalkozások szervezése, részvétel a Pomáz Napja rendezvényén, évente az idősek, egyedülállók karácsonyának megszervezése.

Tesz-Vesz Klub

Céljuk a kézművesség mindenféle technikájának megismertetése, elsajátítása, de helyet kapott a főzés és varrás fortélyaival való ismerkedés is. Szívesen részt vállalnak az Alapítvány rendezvényein – pl. Családok napja, Őszi tábor, stb. – gyermek kézműves foglalkozások levezetésében

Korrepetáló Csoport

Több éve működő csoport a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekeket segíti egyéni foglalkozás keretében, korosztálytól függetlenül.

Folyamatos az adományok gyűjtése és tovább adása az élelmiszer és ruha adományok a karitásztáron keresztül a nagyobb tárolási területet igénylő tárgyak, mint pl. bútorok háztartási gépek ezeket a KAPOCS SZÍVESSÉGI HÁLÓZAT közvetíti.

A Pomáz város területén működő alapítványok, egyesületek a teljesség igénye nélkül:

1. Csata László Gazdakör
2. Csikó Kislovas Egyesület
3. Együtt egymásért" Pomázi Nagycsaládosok Csoportja
4. Emberséggel, Kultúrával Pomázért Közhasznú Alapítvány
5. ENA „Egészséges Nemzetért” Alapítvány
6. "Felzárkózunk" Regionális Fejlesztő-Tanácsadó-Továbbképző Közhasznú Alapítvány
7. Gyógyfoglalkoztatók Országos Egyesülete
8. Hajrá Pomáz Egyesület
9. Holdvilág-árok Országjáró és Kulturális Egyesület
10. Honalapítás Emlékmű Egyesület
11. Huncutka Alapítvány (Napsugár Tagóvoda)
12. Icuri-picuri Alapítvány (Pomázi Hétszínvirág Óvoda-Bölcsőde)
13. Kartália Kulturális, Környezetvédő és Turisztikai Egyesület
14. Kráter Irodalmi és Műhely Egyesület
15. Közösen Városunkért Egyesület
16. Magyar Hagyományör Világszövetség
17. Magyar Turisztikai Egyesület Pomázi Osztálya
18. Magyar Vár Alapítvány
19. Márka-Dera Alkoholmentes Önsegítő Egyesület
20. Napsugár Alapítvány (Pomázi Német Nemzetiségi Általános Iskola)
21. Opanke Hagyományörző Kulturális Egyesület
22. „Őszi Napfény" Alapítvány az aktív időskorért
23. Pest Megyei Ifjúságért Egyesület
24. Pilisi Siklórepülő Egyesület
25. Pilis Kapuja-Pomáz és Környéke Turisztikai Desztinációs Menedzsment Egyesület
26. Pomázi A30 Postagalamb Sport Civiltársaság
27. Pomázi A58 Postagalamb Sport Civiltársaság
28. Pomáz Baráti Társaság

29. Pomáz Ifjúsági és Sport Alapítvány
30. Pomázi Ifjúsági Fúvószenekar Egyesület
31. Pomázi Állatvédő és Állatsegítő Egyesület
32. Pomázi Cigányokért Alapítvány
33. Pomázi Egervári-Halmi Focisuli Egyesület
34. Pomázi Falu-Ház Egyesület
35. Pomázi Futó Bajnokok Egyesülete
36. Pomázi Harcművészeti Sport Alapítvány
37. Pomázi Horgászegyesület
38. Pomázi Kertbarátok Porpáczy Aladár Klubja
39. Pomázi Közművelődési és Környezetvédő Egyesület
40. Pomázi Lavina DSE
41. Pomázi Lokálpatrióták Egyesülete
42. Pomázi Művészek Társasága
43. Pomázi Nebulókért Alapítvány (Pomázi Mátyás Király Általános Iskola)
44. Pomázi Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület
45. Pomázi Önkéntes Tűzoltó Egyesület
46. Pomázi Polgárőr Egyesület
47. Pomázi Református Gyülekezetért Alapítvány
48. Pomázi Rehabilitációs Alapítvány
49. Pomázi Szerb Kisebbségért Alapítvány
50. Pomázi Városi ICO Sport Egyesület
51. Pomázi Városszépítő Alapítvány
52. Pomázi Zenei Egyesület
53. Pomáz-Kőhegy Polgárőr Egyesület
54. Porpáczi Aladár Kertbarát Egyesület
55. Sashegyi Sándor Alapítvány (Sashegyi Sándor Általános Iskola, Gimnázium és Szakközépiskola)
56. Sashegyi Sándor Baráti Társaság
57. Szellemi Honvédelem Alapítvány
58. Szent Cecília Kórus
59. Szent Miklós Alapítvány
60. Szent Tarzícusz Cserkészcsapat
61. Tátika Alapítvány a Pomázi III. sz. Óvodáért (Mesedombi Tagóvoda, Mesevár Tagóvoda)
62. Testvérműzsák Alapítvány

- 63. Transylvania Emlékeiért Tudományos Egyesület
- 64. XXI. századi Magyar Kulturális Alapítvány
- 65. Zöld Szív Ifjúsági Természetvédő Tömegmozgalom

Pomázon tapasztalható, súlyosbodó kábítószer-jelenlét ellen, megalakult a Pomázi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF). Az alakuló ülésen fontos találkozások történtek és körvonalazódott a KEF 2015-ös évre szóló munkaterve. Rengeteg ötlettel, nagy lelkesedéssel kezdtük meg a munkát, melyhez kizárólag támogató biztatást kaptunk úgy a lakosság, mint a helyi szociális és egészségügyi szakemberek, a hatóságok és a városvezetés részéről.

Fontos, hogy a pomázi lakosság jól ismerje és értse céljait, alapelveiket, melyek a következők:

A kormány Nemzeti Drogstratégiája célként fogalmazza meg, hogy a *„társadalom váljon érzékenyebbé a drogkérdések hatékony kezelése iránt, a helyi közösségek pedig növeljék problémamegoldó készségüket a kábítószer-probléma visszaszorításában.”*

A KEF e cél megvalósításának kulcstényezője, hiszen helyi szinten lehet leghatékonyabban a drogproblémát kezelni.

„A KEF a fenti célok érdekében tevékenységével igyekszik összhangot teremteni a drogprobléma visszaszorításában alapvető fontosságú – a Nemzeti Drogstratégia által meghatározott – négy fő terület, a

- a) közösség-együtműködés;
- b) megelőzés;
- c) gyógyítás és rehabilitáció;
- d) kínálatcsökkentés szervezeteinek és intézményeinek munkájában.

Koordinálja a helyi szinten zajló kábítószer-fogyasztást megelőző tevékenységet.

Párbeszédet, ill. annak erősítését kezdeményezi a helyi, kábítószer-ügyben érdekelt és felelőséget viselő felek között.

Kidolgozza a *Pomázi Drogstratégiát*, monitorozza, értékeli és koordinálja annak megvalósulását.

Kidolgozza és működteti az információ-gyűjtés és -továbbítás tartalmi és formai rendszerét, amelynek segítségével folyamatosan tájékoztatja a helyi közvéleményt munkájáról.”

Forrás: Szervezeti és Működési Szabályzat I.5., a Pomázi KEF feladatai

Hogy működik mindez a gyakorlatban? Pomáz Napján lezárult pályázatunk jól példázza.

„Mi a Te szenvedélyed” címmel indult videó-pályázatunk sikere kettős siker volt:

Egyfelől a beérkezett 16 pályamű elkészülése, ami azt jelenti, hogy legalább 70 pomázi fiatal megszólítva érezte magát, hiszen körülbelül ennyien vettek részt a videók elkészítésében. Közöttük több olyan csoportot ismerhettünk meg, akiknek a létezéséről a legtöbb pomázi embernek eddig nem volt tudomása. A siker másik oldala az a társadalmi összefogás, ami a pályázat megvalósítása

során tapasztalható volt. Plakátunkat, melynek kedves grafikáját oly sokan megszerették, éjszakákon át készítette egy pomázi édesanya, Tóth Veronika. A nyomdai kiadásokat egy – a névtelenséghez ragaszkodó – fiatalember vállalta. Mindazok a helyi kisvállalkozók, őstermelők, szolgáltatók, akiket felkerestünk, hogy támogatásukat kérjük a díjak biztosításához.

A 2016. évet a Pomázi KEF a Pedagógusok évének tekintette, arra törekedve, hogy szakmai támogatást adjon a gyermekek és fiatalok nevelésében kulcsszerepet betöltő pomázi pedagógusoknak. Országosan egyedülálló módon – városi költségvetésből – kapott lehetőséget két pedagógus és a városi iskolapszichológus arra, hogy akkreditált drogprevenciós képzésben vegyen részt, ami sikeresen lezárult.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésben részt vettek: Pomáz város polgármestere, Pomáz város jegyzője, Pomáz város aljegyzője, a Pomázi Polgármesteri Hivatalban dolgozó szakemberek közigazgatási, vagyongazdálkodási, közigazgatási referens, szociális, beruházási, adóügyi, munkaügyi, pénzügyi, szervezési, gyermekjóléti dolgozók, köznevelési, közművelődési, egészségügyi, gyermekjóléti, munkatársak, az SZSZK intézményvezetője, a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Tagintézményvezetője, valamint valamennyi köznevelési intézmény, óvoda és iskola vezetője. Módszere az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrált. Az önkormányzat honlapján www.pomaz.hu elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy „mélyszegénységben” élők	A Pest Megyei Kormányhivatal Szentendrei Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya álláshirdetéseinek propagálása, a tanfolyamok szervezése	Az álláskeresés segítése, a tanfolyamokon való részvétel növelése
	Az egészséges életmódra ösztönzés ingyenes egészségügyi szűrővizsgálatokon keresztül	Szűrésekben való részvételre való motiváció ingyenes programok által, az egészséges életmód, főleg a táplálkozás, életmód tekintetében prevenciók foglalkozások, programok szervezése
Gyermekek	Az egészségügyi ellátások biztosítása a gyermekek részére.	Elérhető, ingyenes egészségügyi ellátások. Kedvező sportolási lehetőségek biztosítása. Az egészséges életmód, főleg a táplálkozás tekintetében prevenciók foglalkozások, programok népszerűsítése.
	Bölcsődei infrastruktúra további fejlesztése.	Gyermeklétszámhoz igazodó intézményhálózat működtetése.
	Bűnmegelőzési előadások tartása és a pedagógiai nevelő- és oktató munkába való bevonás.	További szakképzett szakemberek alkalmazása a köznevelés, egészségügy, bűnmegelőzés és szociális szféra területén egyaránt.
Idősek	Az idősek kulturális programokon történő részvétele még ma is csekély, kulturális szolgáltatások igénybevétele. A kulturális	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, kulturális, közművelődést célzó szolgáltatások szervezése, bővítése.

	<p>passzivitás veszélyezteti a mentális és testi egészséget.</p> <p>Az idősek egészséges életmódra nevelése és a betegségek pl: a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák megelőzése és az egészségügyi szolgáltatások bővítése.</p>	<p>A kulturális programok bővítése, programkínálat szélesítése.</p> <p>Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése.</p> <p>Szűrővizsgálatok biztosítása.</p> <p>Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése.</p> <p>Elsődleges és másodlagos prevenció, megerősítés hangsúlyozása az idősebb lakosság körében.</p>
Nők	<p>A gyermekvállalás női foglalkoztatásra negatív munkaerőpiaci-tényezőinek enyhítése.</p>	<p>Gyermekek napközbeni ellátását nyújtó intézmények által nyújtott megfelelő férőhelyek száma.</p> <p>Családbarát munkahelyek-rugalmas munkaidő, részmunkaidő biztosításával.</p> <p>Nők esélyegyenlőségének biztosítása a munkaerőpiacon.</p>
	<p>Bántalmazott nők és gyermekik támogatása.</p>	<p>Nők védelmére irányuló programok bevezetése.</p> <p>Jogokkal, kötelezettségekkel kapcsolatos előadások, szakmai segítségnyújtás biztosítása.</p>
	<p>Szabadidős létesítmények tömeges igénybevétele, pl: street workout park, kondi parkok, futópálya</p>	<p>Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése.</p> <p>Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása, további építése.</p> <p>Egészségfejlesztés.</p>
Fogyatékosággal élő személyek	<p>Az akadálymentes környezet (közszolgáltatást nyújtó intézmények, közlekedési útvonalak, burkolatok) akadálymentesítésének folytatása. Az akadálymentesítés nem csak az épített környezetre vonatkozik, hanem az információ alapú akadálymentesítésre is.</p>	<p>Egész város területén akadálymentesítés elérése. Az akadálymentesítés nem csak az épített környezetre vonatkozik, hanem az információ alapú akadálymentesítésre is, azaz: akadálymentes honlapok, látássérülteknek braille írással kiírni a középületek ajtajaira a fontos információkat, jelnyelv biztosítása hallássérültek részére.</p>
	<p>A fogyatékosággal élők elfogadtatása a XXI. század fontos kérdése</p>	<p>A fogyatékkal élők testi, lelki nehézségei tekintetében az oktatásban és nevelésben az érzékenyítés fejlesztése</p>
	<p>Az egészségügyi állapot javítása</p>	<p>Egészségügyi Intézmények</p>

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőt
Romák és/vagy „mélyszegénységben” élő	1. A munkaerő-piaci szolgáltatások növelése, tanfolyamok szervezése	Pomázi Művelődési Ház és Könyvtár és Városüzemeltetési- Vagyongazdálkodási Csoport
	2. Egészségügyi szűrővizsgálatokon keresztül az egészséges életmódra nevelés	Egészségügyi intézményhálózat Szociális Intézmény
Gyermekek	1. Egészségügyi programok gyermekeknek	Egészségügyi intézményhálózat Szociális Intézmény
	2. Bölcsődei infrastruktúra további fejlesztése	Bölcsőde
	3. Bűnmegelőzési programok	Szociális Intézmény Gyermekvédelem
Idősek	1. Szociális és közművelődési szolgáltatások bővítése	Idősekkel foglalkozó civil szervezetek Szociális Intézmény Művelődési Ház
	2. Szociális, egészségügyi szolgáltatások bővítése	Idősekkel foglalkozó civil szervezetek Egészségügyi Intézmények Szociális Intézmény
Nők	1. A női munkavállalók helyzetének javítása a gyermekvállalás tükrében	Nevelési Intézmények és Pomáz Város Önkormányzata
	2. Bántalmazott nők segítése	Szociális Intézmény Bűnmegelőzés, büntetés végrehajtás
	3. Szabadidős létesítmények népszerűsítése	Városüzemeltetési- Vagyongazdálkodási Csoport, Civil szervezetek, Művelődési Ház
Fogyatékossgal élők	1. Folyamatos és ütemezett akadálymentesítés, Kommunikációs és információs akadálymentesítés	Városüzemeltetési- Vagyongazdálkodási Csoport, Civil szervezetek, Művelődési Ház

	2. Társadalmi integráció, a fogyatékos emberek befogadásának elősegítése.	Köznevelési intézmény, Szociális ügyekkel foglalkozó intézmények, csoportok, civil szervezetek tagjai Szociális Intézmény
	3. Egészségügyi állapot javítása	Egészségügyi Intézmények

Jövőképünk

Pomáz Város Önkormányzata legfontosabb célkitűzése a városban élő állampolgárok

- életminőségének folyamatos javítása,
- olyan támogatói környezet működtetésével, amely
- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez való kötődést, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű célcsoportokra annak érdekében, hogy azok felzárkózási esélyei, életminőségük javuljon.
- az önkormányzat garantálja a Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítását és végrehajtását,
- az intézményekkel, a partnerekkel a program elfogadását követően folyamatos egyeztetés történjen a megvalósítás érdekében
- a nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja és Pomáz Város hivatalos Facebook oldala rendelkezésre áll, a szakmai és társadalmi környezet kialakítása, a befogadás érdekében figyelembe kell venni a Helyi Esélyegyenlőségi Programba foglaltakat.

2. Összegző táblázat: A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

Intézkedés sorszáma	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedés megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés folyamatossága	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
1. A „mélyszegénységben” élők és a romák esélyegyenlősége										
1	A Pest Megyei Kormányhivatal Szentendrei Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya álláshirdetéseinek propagálása, a tanfolyamok szervezése	A munkaerő-piaci szolgáltatások számának növelése	Az álláskeresőknél a segítség	A célkitűzés összhangban áll a Pomáz Önkormányzat Szociális igazgatásáról és egyes szociális ellátásról szóló rendeletével, Pomáz Város Szociális Tervezési Konceptójának Megújításával	A képzések, tanfolyamok szervezésében segítségnyújtás	Pomázi Művelődési Ház és Könyvtár Intézményvezetője, Polgármesteri Hivatal Közterület Fenntartási Csoportvezetője (Aljegyző)	2022.06.30.	A települési támogatásért felelős számának csökkenése és az elhelyezkedést segítő programokba bevont személyek száma nő	Pályázati források	Folyamatos, hosszú távú
2	Az egészséges életmódra ösztönzés ingyenes szűrővizsgálatokon keresztül	A hátrányos helyzetű állampolgárok egészségügyi és szűrővizsgálaton való részvételének hiánya	A hátrányos helyzetű állampolgárok egészségügyi és szűrővizsgálaton való részvételének javítása	A célkitűzés összhangban áll a Pomáz Önkormányzat Szociális igazgatásáról és egyes szociális ellátásról szóló rendeletével, A közizgatás területén működő egészségügyi alapellátás körzeteinek meghatározásáról szóló rendeletével	Szociális és egészségügyi szakemberek bevonásával az egészségügyi és szűrővizsgálatok népszerűsítése	Szociális és Egészségügy Bizottság Elnöke, Háziorvosok, SZSZK Védőnői Szolgálat tagintézmény-vezetője, SZSZK Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tagintézmény-vezetője,	2022.06.30.	A betegállományt és az egészségügyi intézményeket igénybe vevők száma csökken	Költségvetés, pályázati források	Folyamatos, hosszú távú

II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Az egészségügyi ellátások biztosítása a gyermekek részére	Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés lehetővé teszi a biztosítottak számára az alapellátás tekintetében	Az egészségügyi ellátás biztosítása az újonnan kialakított gyermekorvosi rendelőkben	A célkitűzés összhangban áll a Pomáz Város Gazdasági Koncepciójával, Pomáz Város Szociális Tervezési Koncepciójának Megújításával,	A gyermekorvosok és intézményvezetők bevonásával az egészségügyi programok népszerűsítése	Gyermekorvosok, SZSZK védőnői Szolgálat, SZSZK Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Tagintézmény-vezetője, Pomázi Hétszínvirág Óvoda-Bölcsőde Intézményvezetője, Iskolaigazgatók	2022..06.30.	A gyermekorvosok egészségmegőrző vizsgálatok a szűrésével a beteg gyermekek számának csökkenése az új, korszerű gyermekorvosi rendelőkben	Költségvetés, pályázati források	Folyamatos, hosszú távú
2	A bölcsődéi infrastruktúra fejlesztése	A gyermek születések és az újonnan beköltöző gyermekek számának megemelkedése	A gyermekorvosok és intézményvezetők bevonásával az egészségügyi programok népszerűsítése	A célkitűzés összhangban áll a Pomáz Város Kulturális Koncepciójával és a Pomáz Város Szociális Tervezési Koncepciójának Megújításával	A Béke úti új bölcsőde építése	Pomáz Város Önkormányzat Polgármestere	2019.12.31.	Új 4 csoportos bölcsőde építésével a bölcsődéi férőhelyek száma nő	Pályázati támogatás, költségvetés	Folyamatos középtávú
3	Bűnmegelőzési előadások tartása és a pedagógiai nevelő- és oktató munkába való bevonása	A bűnmegelőzési előadások hiánya miatt a gyermek és az áldozatok számának növekedése	A gyermekek napközbeni ellátása magasabb színvonalú legyen a városban	A célkitűzés összhangban áll a Pomáz Város Kulturális Koncepciójával és a Pomáz Város Szociális Tervezési Koncepciójának Megújításával	A bűnmegelőzési előadások népszerűsítése	Pomáz Város Önkormányzat Polgármestere, Bűnmegelőzési Tanácsnok (KEF), Hétszínvirág Óvoda- Bölcsőde Intézményvezetője, Iskolaigazgatók, SZSZK Védőnői Szolgálat tagintézmény-vezetője, SZSZK Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tagintézmény-vezetője	2022.06.30.	A bűnmegelőzési előadások tartásával a gyermek áldozatok és elkövetők számának csökkentése	Költségvetési, pályázati források	Folyamatos, hosszú távú

III. A nők esélyegyenlősége

1	A gyermekvállalás női foglalkoztatásra negatív munkaerő-piaci tényezőinek enyhítése	A gyermekvállalás negatívan befolyásolja a nők munkaerő-piaci részvételét	Az óvodai férőhelyek növelésével a nők munkaerő-piacon való részvétele javítható	A célkitűzés összhangban áll a Pomáz Város Kulturális Konceptiójával és a Pomáz Város Szociális Tervezési Konceptiójának Megújításával	Az új óvoda megépítésével a férőhelyek bővítésével, a nők munkavállalásának könnyítése	Hétzsinvirág Óvoda- Bölcsőde Intézményvezetője, Pomáz Város Polgármestere	2022.06.30.	A gyermekek napközbeni ellátásának segítésével a nők munkaerő-piaci elhelyezkedése nő	Költségvetés, pályázati források	Folyamatos, hosszú távú
2	A bántalmazott nők és gyermekeik támogatása	A testileg és lelkileg bántalmazott nők és gyermekek számára növekedés tapasztalható.	A női és gyermek bántalmazás visszaszorítása és a jogtudatosság fejlesztése.	A célkitűzés összhangban áll a Pomáz Város Kulturális Konceptiójával és a Pomáz Város Szociális Tervezési Konceptiójának Megújításával. Önkormányzat Szociális igazgatásról és egyes szociális ellátásáról szóló rendeletével	A lehetősegek meghatározása, tájékoztató anyagok kidolgozása, terjesztése, beavatkozások megvalósítása a területtel foglalkozó szakemberek segítségével.	SZSZK Intézményvezetője, SZSZK Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tagintézmény-vezetője Művelődési Ház és Könyvtár Intézményvezetője, Pomáz Város Polgármestere	2022.06.30.	A bántalmazott nők és gyermekek száma csökken, a jogaik érvényesítésében (mihez kihez joguk, kihez fordulhatnak segítségért, stb.) fejlődésének elősegítése	Költségvetés, Pályázati források	Folyamatos, középtávú
3	Szabadidős létesítmények tömeges igénybevétele többek között a street workout park, a kondi parkok, a futópálya tekintetében	Az egészség megőrzése és a társasági élet kialakítása, mely az egyedüllét negatív hatásait csökkentheti	A nők egyedüllétének negatív hatásai csökkentése sporttal, mely az egészség megőrzésében is fontos szerepet játszik.	A célkitűzés összhangban áll a Pomáz Város Kulturális Konceptiójával és a Pomáz Város Szociális Tervezési Konceptiójának Megújításával	A létesítmények népszerűsítése, Szabadidős programok szervezése, zöldterületek, közparkok karbantartása	Városgazdálkodási és Vagyongazdálkodási Csoport, Művelődési Ház és Könyvtár Intézményvezetője, Pomáz Város Polgármestere	2020.06.30.	Nő a létesítmények, parkok kihasználtsága, a rendezvényeken, a sportban résztvevők számának növekedése	Költségvetés, pályázati források	Folyamatos, középtávú
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Az idősek kulturális programokon történő részvételének javítása, kulturális szolgáltatások bővítése	Az idősek kulturális passzivitása veszélyezteteti mentális és testi egészségüket	A kulturális programokról bővebb tájékoztatás, kedvezményes belépő jegyek biztosítása	A célkitűzés összhangban áll a Pomáz Város Kulturális Konceptiójával és a Pomáz Város Szociális	Kulturális, közművelődési szolgáltatások bővítése	SZSZK Intézményvezetője, Művelődési Ház és Könyvtár Intézményvezetője	2020.06.30.	A Pomázi Művelődési és Könyvtár és az SZSZK programjain résztvevők száma nő	Költségvetés, pályázati források	Folyamatos, középtávú

3	Az egészségügyi szolgáltatáson való nagyobb számú részvétel elősegítése	Egészségügyi, egészségügyi, szolgáltatásokhoz a hozzáférés teljes körű	Egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása	Szociális igazgatásról és egyes szociális ellátásáról szóló rendeletével A célkitűzés összhangban áll Pomáz Önkormányzat Szociális igazgatásáról és egyes szociális ellátásáról szóló rendeletével, Pomáz Város Kulturális Konceptiójával és a Pomáz Város Szociális Tervezési Konceptiójának Megújításával	Az egészségügyi szűrővizsgálatokhoz, prevenciós szolgáltatásokhoz való hozzájutás elősegítése	SZSZK Intézményvezetője, Házi orvosok, Szociális és Egészségügyi Bizottság Elnöke	2020.06.30.	A fogyatékkal élő emberek életminőségének javítása	Költségvetés, pályázati források	Folyamatos közéleti
---	---	--	--	--	---	--	-------------	--	----------------------------------	---------------------

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Pomáz Város Önkormányzata az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

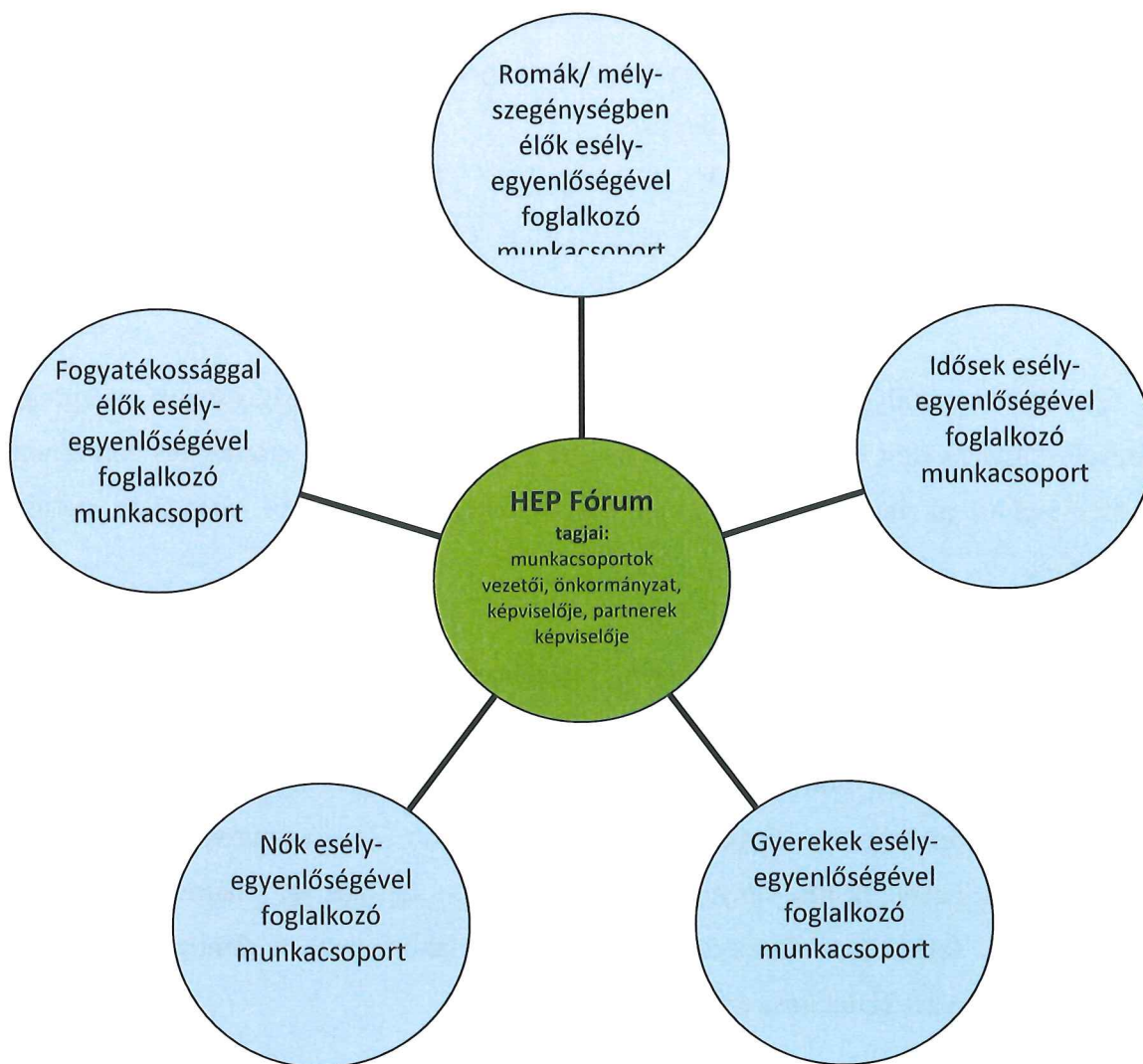
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében a Szociálpolitikai Kerekasztal keretében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az Pomáz Város Önkormányzata honlapja, a Pomáz TV, helyi újságok állnak rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Polgármester, a Polgármesteri Hivatal részéről a Jegyző és a Közigazgatási – és Népjelölti Csoport vezetője felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi.

- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell

foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

A megállapodást az aláíró felek a 2018. 06.20.tól 2023.06.20-ig tartó időszakra fogadják el.

A következő felülvizsgálat 2020. évben esedékes.

Jelen, az esélyegyenlőség biztosítása érdekében létrejött megállapodást a Felek képviselői elolvasták, annak rendelkezéseit közösen értelmezték, és mint akaratukkal mindenben megegyezőt jóváhagyólag aláírják.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Pomáz Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Pomáz Város Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

Melléletek:

Dátum

Aláírás

A Pomáz Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék⁵

NÉV ⁶	HEP részei ⁷										Aláírás ⁸
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

⁵ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

⁶ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁷ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁸ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.